No. 27-Vol.-L

FRIDAY, 11TH JULY, 1952

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

OPINION

Founded by Mahalma Gandhi in 1903

Divine Love

To enjoy the benefits of providence is wisdom; to enable others to enjoy them is virtue. He who is indifferent to the welfare of others does not deserve to be called man.

The best way of worshipping God is to allay the distress of the times and to improve the conditions of mankind.

This is true religion; to cleanse oneself with pure thoughts, words and deeds. He needs no other rosary whose life is strung with beads of loving thoughts.

Have the religions of mankind no common ground? Is there not everywhere the same enrapturing beauty, beaming forth from many thousand hidden places?

Broad indeed is the carpet whicy the All-loving One has spread, and beautiful the colours he has given it.

There is but one lamp in his house, in the rays of which, wherever we look, a bright assembly greets us.

*Diversity of worship has divided *
the human *ace into countless
nations; from all their dogmas we
may select one—Divine Love

Zoroastrian Scriptures.

DEVOTION TO TRUTH

One of the important events of last week was the Conference of the National Union of South African Students which met in Maritzburg. The Conference was opened by the Administrator Mr. D. G. Shepstone, in his capacity as Chancellor of the University of Natal. The main contribution of Universities to the cause of civilisation, Mr. Shepstone is reported to have said, was centered in the disinterested pursuit of and devotion to truth.

Earnest Desire

"This devotion to truth," he said, "is not by any means merely a matter of trying to find out how to make more efficient or more destructive gadgets. It means an earnest desire to know more about ourselves, our neighbours, our society and the world of which we are part."

"It means tolerance, for it implies a readiness to recognise truth wherever it may be found."

Mr. Shepsione said that through their students universities should be a major civilising influence, because they afforded to the world a group of persons, single-minded in their devotion to truth, from which leaders could be drawn. The delegates at the Congress gave proof by attending it that they had not fallen to the worship of material things alone.

Highest Hopes

"I would like you to feel that your highest hopes are not beyond the possibility of achievement." he said.

"If within 50 years sound waves can be trapped in a radio, the power in the heart of the atom harnessed, and the kite and the baloon replaced by a jet airliner we must believe that it is within the possibilities of the resourcefulness of man to solve such such problems as soil erosion, poverty, housing and illiteracy in a similar space of time."

LATEST MATERIALS!

DOUBLE BORDER PAISLEY CREPE-DE-CHINE 45" 5/6 yd.

EMBOSS GEORGETTES
all shades 45" 10/6 yd.

OPAL GEORGETTES
45" all shades 12/6 yd.

VELVET CHENILE

GEORGETTES 45" 15/6 yd.

44" PRINTLD GEORGETTL Spot & Floral Designs 45" 4'11 yd.

44" COLOURED GEORGETTES 4/11 yd.

CHAMPALS!

Ladies Latest Plastic Champals all shades sizes 3 to 7 16/6 pair. Colours: Green, White, Red, Brown, Blue and Wine.

SAREES!

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES.

all shades £3/15/0 each.

WHITE COTTON SAREES 22/6 each.

vong

GEORGETTE JARI WORK SARCES £5-10-0.

EMBROIDERED SUEDE SILK

SAREES with borders 63'- each.

LADIES UNDIES
Huge range of SLIPS, NIGHTIES,
PANTIES, BLOOMERS etc.

Now unpacked.

Sarce Borders, Jari Trimmings Always In Stock.

CHAMPALS

Ladies Leather Champals
Size 3 to 7 11/9 pair.

BABY WEAR!

INFANTS KNITTED WOOL
SHAWLS 17/6 to 30/- each

INFANTS COT BLANKETS
Pink & Bive 6/3 & 12/6 each.

INFANTS GEORGETTE DRESSES SMOCKED

18/11 each.

INFANTS BOOTIES, BONNETS, BIBS, PILCHERS,

all one price 2/11 cach.

HOUSE - HOLD

Bedsheets 15/6 to 25/- each.

Pillow Cases plain 3/6 each.

Pillow Cases Embroldered
4/11 cach.

Towels from 2/11 to 15/6 each.

Table cloths & Satin Bedspreads

at Reduced Prices.

MENS & BOYS

SHIRTS, PYJAMAS, SOCKS, TIES, HANDKERCHIEFS Etc. Specially reduced.

JAYBEE SILK HOUSE

39a MARKET STREET.

JOHANNESBURG.

P. O. Box 5169.

Phone 33-6229.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

Managing D. ⁴rctor: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S.A. Police.

Manager: MINDEN PLUMILEY., ex-Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.

Investigation Department, New Scotland Yard, London. Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Curried Out In Strictest Confidence.

11/12 Pastena Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199 Johannesburg
'Phones: - Office: 22-7771, After hours: 24-4544.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Spinion
Phoenix, Natal.

જોઇએ છે હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે પહેાંચતા કરવા માટે અમે **ટનના** પા. ૭ આપીશં

ખાલી બેગા રેલ કારાયું ભરી પાછી માેકલી આષીશું વધુ વિગતા માટે લખા:

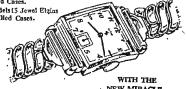
THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.

Latest models [5 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

NEW MIRACLE
DURA-POWER MAINSPRING

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.

Cor. Eloff & Market Sts., JOHANNESBURG.

 $\mathbb{C}he$

Vew India

SSULGINGE

Company Limited

for

FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT 1919-1950

YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

1,70,32,179 Fire Premium Marine Premium 56,04,844 Miscellaneous Premium 35,84,968 Life Premium 2,88,79,302

Life Business in force exceeds Assets exceed Total claims paid over

54,34,00,000 15.36.00,000 17,95,00,000

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

New India Assurance Company Limited

Cable & Telegraphic Address: "RUSTOMJEE" or

"NIASURANCE"

RUSTOMJEE (PTY.) LTD. Directors: Sorabjee Rustomjee

Rustom Jalbhoy Rustomjee Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

RELIABLE AGENTS MAY APPLY

EXPERIENCED.

Phone Nos: 25845, 29807 & 28513.-P.O. Box 1610. 74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

Telephone 2335.

Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110 LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

Bradford Clothing Factory

> Direct Importers and Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers Proprietor R. D. PATEL

Branch:

CITY STORE Cairo Road, Lusaka

. Hlways in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery, Enamelware, Stationery, Drapery, Crockery, & Wool.

Telegrams "META" Brokenhill.

Phone 298. P.O. Box 65.

(PROP. M. D. MEHTA)

Wholesale Merchants and Clothing Manufacturers

We specilaise in Manufacturing OVERALL BOILER SUITS

Supplied To Trades

The World's Best

OLIVETTI

Typewriters (Portable & Standard)
Adding Machines (Hand Operated & Electric) Calculators

Portables with Hindi Keyboard from £29.

The OLIVETTI Factory is now established in South Africa, therefore Stocks and Parts always available.

Contact Sole Distributors-

PINCHEN & YOUNG (PTY) LIMITED

212/220, Mercury Lane Buildings, DURBAN.
Phones: Telegr

20292, 23280, 28464,

Telegrams: PINYON.

For ALL your Stationery Requirements contact Our Wholesale & Retail Stationery Dept.

EVERY

FRIDAY from NAIROBI-

A Constellation leaves for KARACHI and BOMBAY with immediate connections for all parts of

INDIA and PAKISTAN

This is the fastest, most direct and most comfortable route, IMMEDIATE BOOK-INGS AVAILABLE.

"CARGO ACCEPTED"

Incorporated
In India
Members of IATA

AIP-INDIA

International LTD.

PO. Box 3006, NAIROBI. Cables "AIRINDIA."
Fot details apply to I.A.T.A. Agents and Atelines.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala arriving July 28. Salling August 2 for Bombay

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £75—15—0
Second " " " 50—13—0
Inter-Class " " 34—3—0
Unberthed (Deck) without food 21—3—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £5—0—0 Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6 Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can

be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to-

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN. Tel. Add.: "KARAMAT."

YOUR GARDEN'S SUCCESS-Begins with Good Seed

Our Long Experience is your Guarantee

Try our Famous

IMPORTED & GOVT. CERTIFIED VEGETABLE & FLOWER SEEDS

Available in Bulk and Packets

A. B. NAIDOO & SONS (Established 1917)

Stockists of:-

GRAIN, FERTILIZER, HOES, PLOUGH PARTS, HARDWARE & GROCERIES at Competitive Prices.

Phone 21213. Tel. Add.: "GREENFEAST."

145 Brook Street. DURBAN.

WE SELL ONLY ONE GRADE OF SEEDS—ABSOLUTELY THE BEST.

DHIRUBHAI P. NAIK

Insurance & General Agent

For Life, Fire, Burglary, Riot, Accident, Plate Glass, etc.

Representative: National Mutual Life Asso Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Consult Us For Your Income Tax, Personal Tax, Revenue Clearance Certificate And Immigration Matters.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 11TH JULY, 1952

Apartheid Even In Philosophy

BE certainly cannot understand the philosophy of those who are not sparing in words in condemning the misdeeds of the present Government and are wholeheartedly supporting the United Democratic Front formed by the United Party. the Labour Party and the Torch Commando in their fight against those deeds and yet would refuse to support the non-Europeans in their fight against unjust and immoral laws of the country by self-imposed sufferings and by adopting the non-violent way to they have been pledged. Here apartheid would appear to have been introduced even in the domain of philosophy. What the White man does even though it may appear very crude and barbarous at times is right while the same thing done by the non-White in the proper spirit of non-violence-the only civilised way -- is altogether wrong.

We have been prompted tremake this criticism by a leading article appearing in the 'Natal Mercury' last week. The following words appear in that article to which all non-Europeans would justifiably take exception:

"The non-European peoples have their part to play; they have obligations as well as rights, and they should do nothing to evade the one or vitiate the other. Recent disturbing demonstrations on the part of non-Europeans, with the threat of more to come, may perhaps be thought to be justified in the face of provo-

cative legislation; but that view is a mistaken one because it means, in the long run, that the difficult task of those who are trying sincerely to do the right thing by the non European peoples is made even more difficult."

Only the unthinking White man can say that the non-European peoples have not played their part in this country and have not fulfilled their obligations to this country. They have given their sweat and blood for the development of this country, they have allowed themselves to be treated as slaves to enable the White man to establish himself as the master. What they expected in return was to be treated as self-respecting human beings They did not aspire for the right to rule the country. They were satisfied if the White man ruled so long as he ruled justly. But what they received in return for their services were kicks in the form of harsh, unjust, oppressive and humiliating legislation; legislation which the 'Natal Mercury' admits as being "provocative "

The United Democratic Front is putting up a strenuous fight today against laws recently enacted by the present Government not because they affect the non-Europeans but because their own rights and interests which they value so much are being affected. If these laws had affected only the non-Europeans there would never have been all this noise on the part of a section of the White people.

It must be realised by all sane and thinking people

that the non-European is now reaching his man hood, as the law of Nature, and he will no longer tolerate being treated as a bat batlan or semi-barbarian. He will put his foot down and as long as he hates the evil and not the evil-doer and refuses to submit to the evil-by risking his own life while causing no injury to the evil-doer his action must be considered worthy not only of praise but of emulation.

The things that are hap pening today in South Africa leave hardly any room for the White man to tall of much less boast of, his The only way civilisation to save that civilisation is to be true to oneself, man and to God. Today everything is based on falsehood. We deceive ourselves, we doceive man and we decive There is no such thing as democracy in South Africa It is a mockery of democracy and the White ruler should know that

There is no such thing as civilisation, where human diguits is not respected and man is judged not by his merit but the colour of his skin. If this is called civilisation it is a mockery of civilisation.

With all due respect to the Natal Mercury' we cannot share its view that "the difficult task of those who are trying sincerely to do the right thing by the non-European peoples is made more difficult" by the present attitude of the non-Europeans On the contrary we thml self-imposed suffering their will not to submit to the evil but to hum bly submit to the punish ment for such non-submision should not only eyal, the sympathy and admiration but strengthen the hands of those who are my mg sincerely to do the right thing by the non-European peoples and thus make their task much easier

NOTES

Modern Sir Galahed

A CASE which has aroused considerable public interest came before the Magistrate's Court in Johannesburg last week when a thirty five-year-old Johannesburg photographer, James Dowd, was discharged on counts of incitement to public violence and of attempting to rescue a person arrested by the police, reports SAPA. Dowd said that on Tuesday afternoon, he saw a Native women, obviously pregnant, being arrested by a policeman in Commissioner Street. The woman was crying and in his opinion the policeman was using excessive force in pulling her towards a squad car. The policeman cuffed the women and bundled her into the car, bumping her head on the door frame

"I said, 'Better seve your Nazi tactics until the republic comes in.' I did not question his right to make the arrest, but only the undue force he was using in doing it," said Dord, Confirming his evidence, Dord said in the squad car he comforted the Native woman. "Const, Jouhert

said, I suppose you are interest. ed in this woman because you are the father of her child. I replied. 'I leave actions like that to people of your typi." When they reached Mershall Square Constable Joubert comround to his side of the enr. "He grasped me by my lapels and pulled me out and arring me from side to side," soid Don'd "When we reached the charge office he threw me against the counter, "I did not resist and remained possive all the time," Dowd said that Coastable Joubert tore his tie and jacket off, and went through his pockets. Constable Jouhart said to him," "This will teach you to interfere with the police." One of the policeman said to him, "You will soon see what ure your friends will be to you when we have got you in here," Re-examined Mr. Downd said that if in the future he saw ony man, policeman or not, roughly handling a woman of any race or colour he would act in the some way as he had done in this incident,

Policeman Found Guilty Of Assault

Sapa reports that extenuating circumstances led to two detective constables in the South Africa Police at Primrose. Izak Schalk Wilhelm van der Merwe (28) and Jacobus Johannes van Eden (22), being fined £8 with the alternative of seven days hard labour when they were found guilty in the Germiston Magistrate's Court last week of assaulting a Native female pri soner. The detectives were charged with assulting Johanna Skosana, who had been arrested on a charge of theft, by flinging a hosenine round her neck, almost throttling her and assaulting her while she was unconscious. Giving evidence at ye.terday's bearing, Mr. E. C. Smith, of Poppy Road, Primrose, said that on the evening of February 28 he heard mosning coming from a corrugated iron building at the back of the Primrose Police Station, "Looking through the window from about 106 feet away, I saw a White man flogging a native, who was holding bands over her head, "I watched for about 10 minutes or a quarter of an hour, and shouted to Sergeant then Schilbach in the Charge Office to go and stop the flozging."

Mr. Kotane's Çase Decision Reserved

The case in which Moses Kotane, executive member of the African National Congress, is charged under the Suppression of Communism Act was continued in the Johannesburg Magistrate's Court last week before Mr. E. G. Halse according to a report in the 'Natal Mercury Mr. A. Fisher, Q. C., is appearing for Kotane, was a serious infringement of private rights. He could mention 500 things which might be called 'gatherings' which could not possibly have any relation to the furthering of Communism. Parliament could never have contemplated the particular notice served on Kataue. The Prosecutor, in reply, said that it was useless to say that the notice interfered with such personal liberties as a person's work, or conacts with his family, If the purposes of the Act could be served by such interference. the Minister was entitled to act as he desired, without regard to the personal liberties of the person concerped. Mr. Halse said that he would reserve his decision on the application until July 15. The cases of Dc. Y. M. Dadoo, president of the South Africa Indian Congress.

J. S. Marks, president of the Transvaal Branch of the African National Congress, David Bopape, secretary of the Transvaal Branch of the African National Congress, and Ismail Ebrahim Bhoola, joint secretary of the Transvaal Indian Youth Congress, were remanded until July 15 pending a decision on Kotane's case. Dadoo, Marks and Bopape were released on bail of £15 each, and Bhoola on bail of £5.

House Of Lords Defeats Central African Federation

The British Labour Party is having some difficulty in making up its mind on the revised plan for Central African Federation. Two weeks after the publication of the White Paper, Lord Ogmore has admitted in the House of Lords that the Opposition has not yet reached a decision. save the Daily News.' Lord Ogmore, who was formerly Under-Secretary of State for the Colonies and for Commonwealth Relations, is believed to belong to that section of the Labour Party which favours a scheme on the lines of the White Paper as a basis for the federation of the Rhodesias and Nyasaland. Against the federation proposals are Mr. James Griffiths, former Colonial Secretary, and others who shared his view that African opinion must be won over before federation is allowed to go through. The Bishop of Ohiohester said that consideration for African interests was so distasteful in Southern Rhodesia that the Africans feared that the proposed African Affairs Board was not likely to last long. Missionaries in the territories, he added, had reported that African opposition to federation was absolutely united. Lord Salisbury. Sometime one hears almost savage orlinisms of Southern Rhodesia's policy towards Africans-even by people who have never been to Southern Rhodesia. "The picture these critics draw is a pure figment of their imagination. I thought I detected a trace of this sort of thing in the Bishop of Chichester's speech. The relation between the Africans and the Europeans in Southern Rhodesla is of a warm and friendly character.

Racialism In History Books Criticised

The Natal Indian Congress has condemned references to Indians in two history books used in the primary schools in Natal as the preaching of racialism. This condemnation follows re-

history book written by Mr. F. A. Steytler M.A. and recommended for Standard V and VL in the primary school, Congress's objection was based on the contention that the term coolie was being used in a derogatory sense. In a letter to the Director of Eincation, Natal dealing with this whole question the Natal Indian Congress says: "In 'Our Country' (a Concise History Book for Standard VI) by Mr. D.C.R. Chear M.A. the author says that 'coolies'... constitute a a serious menace to the prosperity of the Province.' In another book-Juta's New Syllabus History Books for the Primary Behools by Mr. W. Skinner for Standard V the author save that the presence of 'coolies'...constitutes one of the dark clouds which threaten the future of South Africa.' Mr. F. A. Steytle M.A. in yet another book recommended for use in primary school says that the coolies did not return to India. Their numbers increased and today there are 183,000 in Natal as compared with 190,000 "We are con-Europeans.''' vinced that the word 'coolie' is not used in its correct sense in these books but in a sense which is most objectionable to all who believe in creating harmonious race relations in the Union. The comments of Mesers Clear and Skinner go very much further and what they have to say about the presence of Indians in the country is in our opinion the preaching of racialism. "It is tragic that in our multi-racial society such comments should appear in history books studied by children during the most formative years of their lives. The tragedy is all the greater when these very books have to be studied by Indian children themselves. "In drawing your attention to these references we make an earnest appeal to you to take the appropriate steps for the removal of these offensive remarks from the history books in question."

cent Congress protest to the use

of the term "Coolies" in another

Tip For Malan

We call the following in teresting letter by Mr. Thomas B. Spillane, Sydesham Road, Durban, from the 'Natal Mercury.' Sir,— May I, throught the courtesy of your columne, commend to the careful study of our Prime Minister, Dr. Malan, the following Figment of Epicteins: "If you would have your house [securely inhabited, imitate the Spartan

Lycurgus. As he did not enclose his city with walls, but fortified the inhabitants with virtue, and preserved the city always free, so you do likewise; not surround yourself with a great courtyard, nor raise high towers, but strengthen those that live with you by benevolence and fidelity and friendship. And thus nothing hurtful will enter, even if the whole band of wickedness was set in array against it."

Alleged Ill-treatment Of South Africans Travelling To India

A statement issued by the office of the High Commissioner for India in the Union states that allegations of ill-treatment of South African nationals in India are totally baseless. There is only a payment of an entry fee roughly equivalent to £1 under the reciprocity agreement. Referring to reports in the South African Press about difficulties experienced by South African visiting or travelling through India, the statement sava: matter was even raised by the Leader of the Opposition, Mr. J. G. N. Strauss, in the House of Assembly. It was alleged that South African citizens travelling through India and Pakistan were subjected to humiliating treatment." Explaining the reoiprocal arrangement whereby Indian citizens could enter the Union on payment of a permit fee £1 and a deposit, while South Africans visiting India were subject to similar conditions, the statement says that no complaints of ill treatment had been brought to the notice of the Indian Government The statement add: "While it is statement add: only rarely that a South African is refused permission to travel to or through India, difficulties are placed in the way of Indian citizens wishing to visit South Africa for short periods "In 1951 of the 117 South Africans who applied for entry or transit permission' Of the 61 Indian citizens who applied for entry permits to visit relations or friends in South Africa, only seven were granted permits." «

Dr. Homer A. Jack In South Africa

The Rev. Homer A. Jack, Minister of the Unitarian Church in Evanston, Illinois, is now in South Africa, which is the centre and climax of his world trip, Rev. Homer Jack is a very courageous pacifist and an exceptional scholar. Some months ago he published a book on "The Wit and Wisdom of Gandhii," He now has another book on the way, on Mahatma Gandhi, and during his stay in South Africa he will be collecting material for this book. Rev. Jack is also interested in the many problems that face South Africans, in South Africa today. He will be in Durban from July 24 to July 27 and meetings are being arranged. Further information will be published next week.

INDIAN OPINION

A PHILOSOPHY OF HEALING

I-MIRACLES AND FAITH

By C W. M. GELL

WIDELY praised by doctors and laymen, a remarkable book by the Methodist minister of the City Temple Church in London' ('Psychology, Religion And Healing' by Leslie D. Weatherhead, Hodder & Stoughton: 1951) has fairly confronted both the Churches and the medical profession with a subject which both have too long neglected or treated with disdain and even contempt-the healing of the sick by non-medical means. Dr. Weatherhead writes from 25 years personal experience of healing and of co-operation with healers, doctors and psychologists in running a psychological clinic attached to his churches in Leeds and London; and he argues his case so cogently, moderately and and with such attention to documentation and case histories that it will no more be possible for those interested in healing the sick to avoid the challenge of what are popularly described as "miraculous" cures.

The present writer's debt to Dr. Weatherhead in the following articles will be obvious to anyone who has read his book. But the writer has added something from his own experience during seven years of more or less serious illness, during which he has received great assistance from orthodo medicine, unregistered practitioners and healers of various methods.

Dr. Alexis Carrel wrote of the cures effected at Lourdes: "Miraculous cures seldom occur . . . (But those that do) are stubborn irreducible facts, which must be taken into account." Any other approach would be thoroughly unscientific. Equally, it is well for the healer to remind himself that "miracles" are not confined to non-medical healing and that they may be (and frequently are) achieved through the medium of drugs or surgery. Anything less than a mind completely open to all the possibilities will inevitably obscure the real issues with prejudice or partisan pre-judgment.

There is another approach which is undesirable. When an American evangelist recently toured this country holding healing services, it was claimed on his behalf that "the story of this prophet's life-the miraculous cures he worked-indeed witnesses to the fact that Bible days are here again." We shall later have something to say about these healing missions. But it is necessary to insist now that, unusual as it obviously is, the gift of healing is by no means unique. Many instances of its use both in history and in the contemporary world are cited in Dr. Weatherhead's book. In addition to the more or less "scientific" osteopaths and naturopaths (and I do not use inverted commas derogatorily),

there are to my own knowledge a number of people with the gift of healing already working in the Transvaal-a German at Irene, a Hollander in Johannesburg, a manipulator in the same city, the wife of a Methodist minister in Pretoria (who has recently published a book about her experiences), a spiritualist in Pretoria who has demonstrated before large audiences in Johannesburg whose "control" is an Indian, an old Afrikaper in Germiston. All these, and possibly several others, have effected what appear to be miraculous cures; and although (as probably in the case of the American evangelist) not all these cures are what they seem and some are not maintained after the initial impact of the healer has subsided, I do not doubt at all that some were genuine, permanent and (as yet) scientifically inexplicable.

But Dr. Weatherhead, a most sincere and temperate Christian, gives reasons for regarding the healing miracles of Jesus as unique in historical experience and offers us his explanation of how and why the early Church gradually lost that unique power. It seems, therefore, to the present writer that it is emotionally unhealthy and philosophically and pyschologically unsound to make pretentious claims on the basis of an unusual but not altogether rare gift; and that, moreover, extra vagance of language in the absence of the most complete scientific diagnosis and follow-up will only alienate many from an approach to illness which, in conjunction with other more orthodox approaches, may hold the promise of immense benefits to mankind. The undesirability of this sort of extravagant language is aggravated when (as in this case) we are told of persons who expressed opposition to or disbelief in the healer being shortly afterwards smitten with fatal or painful injuries. Here we are certainly back in Bible days; but in the primitive period of the Old Testament rather than in the atmosphere of Jesus' ministry. Such methods do not seem likely to advance the causes of either religion or healing, and we shall do well to consider their testimony with caution.

Before we can profitably dis cuss non-medical healing at all, it is necessary to be quite sure what we mean by two much misused words—"miracles" and "faith."

Miracle is popularly used to describe a number of phenomena which are not strictly miraculous.

The natural powers of growth and recuperation which all living things possess impresse us with a sense of awe and wonder at so great and universal a mystery. We speak of it as the miracle of life. We also commonly use the word for events which are not in themselve miraculous but which are made to seem so, either from their context or the speed with which they happen. Instances would be the breaking of a drought after prayer; an instantaneous or unusually quick recovery from an illness which normally requires a long convalescence.

But in strict usage "miracle" can mean two things. First it may mean an event definitely contrary to the known order of nature, such as the changing of iron into gold or a stone statue nodding its head. Such miracles must be accounted frankly incredible and, although all the great religious traditions contain many instances of such miracles (e.g. Aaron's rod becoming a serpent before Pharoah) few today will believe them without incontrovertible evidence. Indeed, the insistence of some traditionalists on the literal truth of this type of miracle is partly responsible for the drift of modern youth from established religion. Even if we should hesitate to oppose a dogmatic denial to the dogmatic assertion of tradition, it is far more likely that those who re corded these miraculous events were mistaken or deceived or that their testimony was later tampered with, than that such events happened as described. It is, further, significant that Buddha, Muhammad and Jesus (e.g. in his third temptation) were at one in declining the role of mere "wonderworker -and, as we see from his parting injunction to those he had cured, Jesus certainly shrank from the publicity which attended his healing miracles.

The second meaning of miracle, and the one with which we are here concerned, is that of an event which appears to be contrary to nature but in fact may not be so.

"Nature" is the physical universe known to us through our senses. But throughout his history man has known of the existence of another world, the supernatural—the world "above or beyond nature"—with which he has contact, usually brief and intermittent, through his spiritual, intuitive and psychic faculties. Nor is this "other world" a great illusion (as Freud supposed). The unanimity of the testimony

of the great mystics and intuitives of all ages and creeds admits of no doubt that not only is it the great and abiding certainty; but that its reality, if different in quality, is not less real than that of the natural world.

It is true that as yet we understand very little of the working of that other world. But the lives of Jesus and of the great spirituals and saints of all religions are proof, if proof is needed, that it is not something wholly "other" from our own experience. And it is in this sense that the supernatural is sometimes described as the supremely natural, the extension of our temporal reality into the world of spiritual reality of which we, as human beings, only occasionally and imperfectly attain to consciousness.

Whereas miracles of the first category we discussed are seldom, if ever, established by irrefutable evidence, there is an abundance of completely reliable testimony for the occurrence of healing miracles. Now it has been an understandable human weakness to ascribe all events, which are not readily explicable by reference to a human agency or to the scientific knowledge available at the time, to a special act of divine volition working contrary to nature. But if the supernatural is not wholly other than the natural, but is rather an extension of it, it is reasonable to assume that it, too, is subject to law. Weatherhead has rightly pointed out that God's activity is evidenced just as much in a cure by drugs as in non-medical heal ing. We happen to know something of the laws of one treatment and little of the other. But that there should be a realm of the natural or supernatural worlds not subject to law - that would be an incredible dispensation of God. God is not capricious and Divine law, if imperfectly understood by us, is not less law than natural law.

Healing miracles, therefore, do not suppose an activity contrary to nature. Rather are they (in Dr Weatherhead's excellent words) "the break-through into the human plane of the operation of laws belonging to a higher plane," a plane with which we are not normally familiar but which is nonetheless law-abiding and fitfully known to us in our moments of highest consciousness. I am fortified in this conclusion by the opinion of the London healer whose work I personally know best: "I have observed that the effects (of my treatment) are sufficiently orderly and reliable to give every indication that some law is being expressed."

This definition is important when we turn to consider the the place of faith in healing. For the faith which orthodox religion and many 'healers often urge us to have-a belief contrary to experience, reason and understanding-is not faith at all, but credulity; and it is seldom a satisfying, or even a possible, spiritual activity in this scientific age, Established religion urgently needs to abandon what is untrue in her teaching and to re-state her findings as the expression of the progress of her unending search for truth. If healing miracles had to be accepted (with other articles of belief) as things contrary to nature and opposed to reason and experience, they would only be a source of further conflict for the modern mind. But if, as I think, they can be shown to be consonant with reason, as far as reason goes, then faith in their possibility (as in the credibility of other articles of faith which go all the way with reason) will leap towards the conclusion which the trend of the evidence suggests. Reason, the synthesizing activity of the intellect, is as God-given as any other faculty; and our quest for truth requires that we be loyal (though not finally subservient) to reason in our inferences from the available evidence. We shall not find truth or health, where reason and faith conflict.

There is another misuse of the word "faith". Many healers exbort their patients to "have faith" and, if a cure takes place, it is ascribed to their faith. If the healer fails, the patient's lack of faith is blamed. We will discuss later the possibly disastrous consequences of putting the whole

onus on the patient. Here I want to emphasise that it is not the patient's faith (properly so called), but his suggestibilty, which is in question. Suggestibility is something we have not, or only have a little. A powerful personality may increase our openness to suggestion and, since the mind has great power over the body much may be achieved in such cases. But the "miracle" is independent of real faith. Coue's cures were triumphs of suggestion and many of those cured at Lourdes were not Roman Catholics, some were not even Christians. Anyone with experience of healing will agree that many who have faith are not cured, and many that are cured have no discernible faith.

But, equally, faith, when distinguished from credulity and suggestibility, is quite certainly one of the several factors which affect the laws of healing. It need not be in any sense theological, the belief in particular credal statements. But, rather, it will at its lowest be an attitude of expectant trust in the healer or his gift. There no doubt have been cases where downright sceptics and cynics have been cured, but as a general rule an attitude of hopefulness will increase the chances of success. And there is a much fuller sense in which faith is essential to health and conducive to healing, which we will consider after discussing the nature of illness and health.

(To be Continued)

A SENSIBLE ARTICLE

THE Port Elizabeth "Evening Post" wrote the following very sensible article in its issue of June 26, on the eve of the passive resistance campaign against unjust laws. "June 26... will mark the beginning of a campaign of passive resistance to racial discriminatory laws by selected non-European volunteers. If the organisers, the volunteers and their supporters adhere undeviatingly to the non-violent and non-racial spirit in which the campaign is being launched, there is little doubt that the resistance campaign will, in due course, have farreaching effects, even beyond the Union's borders.

The potential strength of the movement lies in the fact that it has religious backing and that its aim is to win for all races in South Africa the liberty envis aged in the United Nations Declaration of Human Rights, which has now been declared to be the supreme law in at least one important part of the United States — California.

It is as well that South Africans who have the vote should think about this Declaration, which is going to have a widespread influence on human affairs generally, and South African affairs particularly, in the years ahead.

The Universal Declaration of Human Rights says all human beings are born "free and equal in dignity and rights." (Equal in dignity and rights, it should be noted, not equal in talents)

It says they should behave to one another in a spirit of brotherhood, Everyone is entitled to all the rights set forth, "without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status,"

Everyone has the right to life, liberty and the security of the person, the Declaration says. All are equal before the law Discrimination atd incitement to discrimination are forbidden.

No one "shall be subjected to

arbitrary arrest, detention or exile, and everyone has the right to a fair trial." No one "shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence."

Of social and political rights, the Declaration says everyone has 'the right to own property ... to freedom of thought, conscience and religion ... to freedom of opinion and expression ... to freedom of peaceful assembly and association.'

Everyone "has the right to participate in the government of his country, and the will of the people shall be the basis of the authority of the government." This will shall be expressed "by universal and equal suffrage... beld by secret vote."

This historic Declaration of Human Rights was adopted in December, 1948. South Africa was not one of the 48 nations that voted in favour of it. South Africa abstained from voting, as did seven other nations—the Soviet Union, the Ukraire, Czechoslovakia, Poland, Byelorussia, Yugoslavia and Saudi Arabia.

So South Africa was not in happy company on that historic day. But it is clear shat the African, Indian and Coloured volunteers who are about to follow the Gandhi trail will be in good company when they invite imprisonment for breaking laws that dely the whole spirit of that Declaration.

Their movement will be irresistible if they have the selfdiscipline to persevere, if they scrupulously avoid violence of any kind and if they are able to refrain from hating persons or groups, and hate only injustice."

INDIAN CONGRESS PROTESTS AGAINST INCREASED BUS FARES

THE Natal Indian Congress in a letter to the Town Clork of Durban has lodged its protest against the Durban City Connolls' contemplated increase of bus fares. The Congress should that the 'transport servises should be subsidized to meet the losses instead of taxing the non-European workers.

"Last year our Congress convened a Conference to consider the transport problems of Durban, particularly from the point of view of non-Buropean. This Conference, which was attended by delegates from various organisations representing over 60,000 citizens of Durban, passed the following resolution on the question of the increase of bus fares:—

"This Conference is strongly opposed to any increases in bus fares, particularly because the non-European people of the lower income groups can ill afford any increases"

"It is being argued that the only way to meet the deficit of over £200,000 of the Municipal Transport Services is to increase bus fares. The Conference referred to above, however, disagreed with this argument and made a constructive auggestion as to how the defloit could be met. It declared that it welcomed the announcement of the Minister of Finance, Mr. Havenga, that non-European transport is to be aubsidised. Because of the racial segregation policy of local authorities, non-European workers are compelled to stay long distances away from their places of work. As the to the lower income groups, it is right that either the Union Government or the employers

of labour should bear some part of their cost of travelling. This Conference requests that direct subsidies be paid by the Union Government to private as well as public transport services catering for the lower income groups."

"The Government has already taken the necessary steps to raise funds under the Native Services Levy Bill to subsidise African Transport services. In view of its enaotment and the stated policy of the Government, we see no reason at all for the haste with which the Durban City Council wishes to increase bus fares in Durban."

"It is generally accepted in all civilized countries" Congress adds, "inha a public amenity like transport should be subsidised to some extent. The workers are ontitled to some consideration,"

The letter concludes with a suggestion that "in view of the new legislation to subsidise African Transport Services in urban areas, we sak that the whole question of increasing bus fares be deferred until the extent of subsidy from this source in known."

Fateful Test

WE can get ready now for the biggest news of the century. It begins to be clear that the U.S. is preparing for the test of the Hydrogen Bomb. The test should take place about September and the most likely site is Eniwetok Island in the Pacific Ocean. Reports have it that the Bomb will be capable of devastating an area of fifty square miles. There shouldn't be much left of Eniwetok after that.

There is however some anxiety about this test among scientists. When the principle of the Hydrogen Bomb was under discussion at the time when President Truman gave his assent to its manufacture, a prominent Canadian scientist, Dr. Allan Munn, a former member of the Canadian National Research Council, made an enlightening comment. He said that the first explosion of the Hydrogen Bomb might cause the world and all in it to disintegrate in less than one minute by setting off a chain reaction that would circle the globe. "Given the right conditions, the explosion of the H-Bomb could turn us all into little suns, probably in less than 60 seconds after the blast. Ιt would be a painless death. It would all be over so quickly we would not know what hit us," he said. That was in 1950. Now that the Bomb is apparently produced and ready for experiment, similar qualms are being felt. A noted American columnist a few days ago suggested that scientists were worried that the Bomb might misfire sending a ring of fire round the world which would cause the earth's atmosphere to glow brighter than the sun and the earth's surface to melt into glass. This is indeed a cheerful prospect for humankind. Can it be that the blindness of men is such that they will proceed with such madness knowing that the inevitable outcome must be annihilation for all? It seems incredible that religious bodies do

not rise up and denounce the manufacture of these weapons in unmistakable terms. The Archbishop of York recently set a lead for Christians when he said that the Christian Church "should call upon all nations to refrain from the use of weapons which indiscriminately destroy those for whom Christ died, as if they were worthless files." Perhaps it should be added that it is war in any form, and with any weapons, which denies the sacrifice of Christ.

South Korean Democracy

When the United Nations decided to go to war against the North Korean Communist forces they did so on the argument that the democratic world could not tolerate the decidely anti-democratic actions of the Northern Republic in invading South Korea and seeking to impose its will upon the people. Many reasonably-minded people in the world were precipated into considerable agony of conscience over the whole matter. They were not inclined to support military measures against anybody. But after taking thought and weighing the arguments which the UN. brought forward, they reluctantly agreed to support and assist what was originally termed the "police action" in Korea. The electorates of the participating powers construed the war as an attempt to preserve democracy in Korea. They were given to understand that the government of Dr. Syngman Rhee represented an isolated bastion of the "free world" and that it was their sacred duty to come to its assist-

What is the sorry truth? After two years of war it is blatantly evident that the government of South Korea is as corrupt and tyrranous as anything the communists ever set up. Secret arrests, the forceful elimination of opposition, graft, bribery and deceit are commonplace. The democracy of South Korea is exposed as a naked power racket and we are left wondering what the U.N. is really fighting for.

Let the dreadful suffering and deception of Korea serve as a warning to everybody. There are no longer any valid principles in the great international controversy of our time. If we are deluded into going to war on the world scale by the type of argument that has been used to justify Korea, then we can expect that the outcome of such a war would be the same. We should be left with nothing to fight for but our lives. And the other side would be the same. Where is the intelligence in this?

"Peace is the happy, natural state of man; war, his corruption, his disgrace."

Thomson.

Rising Star

Mr. Aneurin Bevan, the man from the Welsh coalfields, is getting a great deal of publicity these days both inside and outside Britaln. A member of the Labour Party, he is the Party's chief "rebel." He was one of the people most responsible for the great National Health Scheme in Britain and for many of the other extensions to the social services. For some years now he has been vigorously protesting against the tremendous armaments burden which the British Government is carrying. Recently the present Conservative Government introduced legislation to require persons to pay for certain amenities they receive under the Health Scheme. Bevan is strenuously opposed to this. He maintains that the dire state in which Britain now finds herself is due to two factors-(1) the £4,700 million pounds arms programme which he says is crippling the economy of the country and wasting its productive resources, (2) the dependence upon America which he holds has reduced Britain to the status of a 49th State and is dragging her into American imperialist adventures which can bring nothing but ruin. He stands for a wholesale slash of the war budget, economic and political independence from America and an end to the Cold War.

Churchill is supposed to fear Bevan more than any other of his opponents. Possibly because the two men are so much alike in many ways. Bevan also has that massive vibrant personality which is Churchill's greatest political asset. But Bevan also has much more of the common touch. He knows the working man and his sentiments. News this week tells of the increasing support which "Nye" Bevan is receiving in the U.K. Several of the big trade unions are already hehind him. The Labour Party Conference takes place in October and it is then that the question of his relationship with the Labour Party leadership will have to be cleared up. Reports suggest that Bevan may be considering a third party in Britain. It seems that it wil be either that or else he wil capture the leadership of his present party. Observers feel that there will be another election there before long and the chances of a Labour victory are high.

Bevan is being tipped as the next non-Conservative Prime Minister. Certainly his return to office would be calculated to have resounding effects upon Britain's present foreign and domestic policies. It should be remembered however that Mr. Bevan is no pacifist. At least not yet. Someone put the difference between him and the Communists and the Pacifists very neatly when he said: "The Communists are against rearmament if it means a war with Russia: the Bevanites are against rearmament if it means a cut in the Social Services; the Pacifists are against re-armament!"

Peace In Practice

The "Service Civil International," a world-wide organisation of peace-makers who believe that the best way to peace is by means of active work in giving assistance to needy people, have issued a report on the activities of their Work Camp Movement in India and Pakistan. The Service aims at creating groups of workers from all nationalities who contract for a period of years to work at less than labourer's rates on projec's such as village reconstruction, agricultural development. education and health services. In three years twelve camps have been organised comprising a few hundred volunteers. Fifty per cent of the volunteers came from India itself and the rest from Western countries. Last year the first Japanese volunteer arrived and went to work in Assam: As for the future, S.C.I. believes that a permanent branch of the movement may now be established in India. There is a good prospect for a camp in Hyderabad-Deccan, connected with the rehabilitation of tribal groups in the hills. Work can be done on well-digging, the building of schools and clearing of jungle. The object all the time is to realise a real understanding between the workers and the local residents. Selfless action, believe the volunteers, is one of the ways towards human brotherhood.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St., Jeppe, Johannesburg.

DISSOLVE GANDHISM

By K. G. MASHRUWALA In 'Harijan'

(I) "Gandhiji believed in Dèmocracy. He was the greatest democrat in practice. When the Second World War broke out he wished well of the democratic powers and not of the fascist and the totalitarian ones."

(2) "Gandhiji said that nonviolence was superior to violence, but violence was better than cowardice."

(3) "Gandhiji said that he was one with the Communists in their aim, but his method was one of non-violence."

(4) "Gandhiji said his was not inactive non-violence, but active dynamic non-violence."

(5) "Gondhiji confessed at the closing period of his life that what the people of India had practiced was not Satyagraha or the non-violence of the brave, but passive resistance or non-violence in the absence of power to use violence."

Thus say the various Gandhites and none may be contradicted.

Now Gandhiji's followers are called upon to make a choice between Democracy and Communism; and between violence and non-violence. They are all agreed that cowardice is out of question. But some argue that Gandhiji alone could practice and give a lead in the dynamic nonviolence of the brave and that after his death none may be accepted in his place. Indeed, at the time of the 1942 movement Gandhiji bimself had told the nation that after his arrest every one was to be his own leader.

It is also felt by many that the so-called nearest co-workers of Gandhiji have become inactive votaries of non-violence and have shut themselves behind the walls of their Ashrams, playing the charkha and repeating parrot like Ramanama, Sarvodaya and Constructive work, and purifying their souls. No great and widely-embracing movement could be expected to come out of them.

And so some of them have chosen Democracy, even though supported by violence, — it being better than cowardice — and they

have entered the legislatures and undertaken the responsibility of running governments.

But some have not approved of this because it is a capitalist and not revolutionary Democracy, And so they have left their Ashrams and other routine activities to their juniors and the small populations of their villages and tahsils to their fate, and begun to tour the country criticizing the present Government as having let down Gandhiii.

And some have felt that they should not confine themselves to their small fields of activity in India, but cover the four corners of the world, and preach the message of Gandhiji's Peace and Non-violence to a war-weary world.

And some have recommended the establishment of Communism (of course) by non-violent methods.

Now the common people and young workers, who are also dissatisfied with the present state of affairs, argue: "Since Communism is good, and promises relief and happiness to the poor, and since there is not dynamism enough in the Gandhites to establish it non violently, at least not within a reasonable period, why not help the Communists, in spite of their violence? The disciples of Gandhiji might be pledged to non-violence; we are not. Let us accept their frank admission that Communism must be brought about, and straightaway work for it by the cut-the knot method."

This is the kind of reasoning suggested and unconsciously encouraged by some Gandhites.

When a great master's life and teachings are reduced to a few sutras like those numbered above, we end in deducing from them propositions, which the master might never have intended and would probably have been staggered to hear. Unconsciously the best disciples make the worst

caricature of their master.
Shri Sourindra Kumar Khan,

a young wetter of Bengal, says:
"...In all cases, after the prophet's death, his disciples who are all well-meaning and unimpeachable fail to agree among themselves and break up to resort to preach different modes of interpretation and application of the master's teaching which, taken together, later on comes to be regarded as a religion or a school of thinking."

I think he is right.

Hence, my earnest appeal to all followers of Gandhiji, or Gandhism, is: Let every one of us say, "This is my attitude towards non-violence, or Communism, or Democracy, or whatever it may be," instead of saying "this is what Gandhiji desired," or "this is Gandhism."

If there ever was anything like Gandhism, it died with Gandhiji. For Gandhiji alone could have the whole of it. Every one else might have something in common with him, or even everything of this plus something else of his own, but none the whole and nothing but the whole of Gandhism. So, let no associate, however close, say that he is a follower, or interpreter of Gandhiji or Gandhism. It is needless to say that I include myself in this.

Let us all, whom the world takes to be the followers of Gandhiji, agree to dissolve Gandhism if it at all survived him. Let not any of our movements, activities or actions be named after Gandhiji, or invoked in his name.

This does not mean that Gandhiji's life and writings may not be studied closely, or that he may never be quoted. The study of his noble life and extensive writings will always be necessary and will always do good to the reader; and when a particular idea, expression or teaching appeals to a person and is regarded by him as helpful to others, or as express-

ing his own ideas in a better way than he himself can expreas them, it will be natural for him to quote Gandhiii. But such quotations will not be for shutting the mouth of an adversary as they do in courts of law, where authorities are cited to prevent an opponent from advancing adverse arguments, or the judge from adopting an independent line of thinking. It is possible that Gandhiji will be studied and even follow d better by men, who accept him as one of the great leaders and teachers of men, reserving to themselves the liberty to disagree with him when they are not convinced, than by those who accept him as their final authority, but are compelled to circumvent or dilute his teachings to justify their own actions and attitudes. It is possible that Buddha, Mahavir, Jesus, Mahommad and other world teachers would have been studied more universally and reverently by religious-minded people all over the world than they are now as founders of particular religions or systems. Even as Shri J. Krishnamurti dissolved his Order of the Star several years ago, and Gandhiji dissolved the Gandhi Seva Sangh in 1940, let Gandhism stand dissolved.

CODE OF CONDUCT FOR RESISTERS

A code of conduct issued by the African National Congress to its volunteers taking part in the (campaign against uniont laws, states among other things: Drunkenness, rowdyism and booliganism are highly prejudicial to the unity of the volunteers and the cause, and therefore the volunteers are required to avoid any semblanca of it. "Provocation, no matter how severe, must not be considered justification. A volunteer who is believed to have committed a breach of discipline will be dealt with by an appropriate officer,"

Save Money On FURNITURE

SPECIAL WHOLESAL'E DEPARTMENT TO CATER FOR STOREKEEPERS

Write for Price Lists and Illustrations of Factory-made Furniture:

Bedroom Suites, Diningroom Suites, Lounge Suites, Office Furniture, Kitchen Furniture and Occasional Furniture
You can also send Customers to our Showrooms to be served on your behalf
or sell to them from our Catalogue which we can supply on application.

SIMPLEX FURNITURE FACTORY

(PTY.) LTD.,

64 Alice Street.

DURBAN.

Sports Notes

By "RAJAH"

Soccer:

A record gate of £1000 was made at Curries Fountain, for the first official South African Federation match between the S.A. Indians and S.A. Africans on Sunday, 6th July 1952.

The Africans trounced the disorganised Indian team 6-2 in a one sided game. The Indian side lacked their usual sparkle and gave a poor impression of themselves. The Indian defence line and balves was under pressure from start to finish and goals came in easily for the Africans. Although having played a match the previous day, the Africans put up a creditable performance. At half-time the Africans led 3-1. The Indian team fought back in the second half but with

SOCCER

Currie's Fountain.
Saturday, 12th. July 1952.
Natal Cup Competition

Senior "A"
Aces vs. Rangers
(Main) 2-15 p m
Young Aces vs. Cosmopolitan
(Main) 2 0 p.m.

Junior "B".—Section Final Puntans Hill vs Blue Bells (No. 2) 3-15 p.m. Juvenile "A".—Section Final

Warwickshire vs. Stella (No. 4) 3-15 p.m

Shamrocks vs Technical College

(No 5) 3 15 pm.

Senior "."—Thajmoons
Cup

Sydenham Unity vs. Young
Stella

(No 1) 3 15 pm.

Pirates vs. Shamrocks
(1) 2-0 p.m.
S A. Police vs Crusaders
(No. 2) 2-0 p.m.

(No. 2) 2-0 p.m.
Junior-Scobells Cup

Stella vs Railway

Queens vs. Springfield (No.3) 3-15 p.m.

Dhalias vs. Beacon (No. 4) 2 p.m. evenile—Raman Bros'.

Juvenile—Raman Bros'. Cup Sastri College vs Dhalis (No. 5) 2 0 p m

In the event of a Draw Ex tra Half or Halves Must be played as directed by the Secretary of the Association little success and the Africans scored two more quick goals to break the morale of the Indian side.

The following Indian team has been chosen to represent South Africa in a Federation. Match to be played in Cape Town on Monday, 14th July 1952, against the S.A. Coloureds,

Goals: V. C. Moodley, (S. Natal), right full back: K, Ra-jagopaul: (S. Natal), left full back: M. S. Moodley, (Frans-vasl), rigght half back: Moorgas Naidoo, (W. Province), left half back: Mannie Naidoo (Capt) (S. Natal), centre half back: Mannie Naidoo (Capt) (S. Natal), outer right forward: T. Rampath, (S. Natal), Inner right forward: S. Paddy, (Transvasl), Centre forward: Bob Pillay, (N. Natal), Inner left forward: T. Padayachee, (Liuks) (Transvasl), Outer left forward: P. Somalingam, (S. Natal),

Manager: Mr. Willie Ernest.

S.A.I.F.A. Smoker Party

A smoker Party was held in bonour of the South African and Indian Yeams participating in the Federation Fixtures at the Beachen's Hall, Durban on Eaturday, 5th July 1952, Mr. Harry Naidoo presided and he welcomed the players as well as the guest, to this function. Mr. S. I., Singh said that there should be goodwill on and off the field and that is true Sports. manship. He added that the South African Soccer Federation has now bren formed and it is intended that besides the African, Coloured and Indian Teams, in South Africa, Oversea Trams will also te invited to play 'Test' matches. In moving a vote of thanks Mr. Kitty Samuels said that he heprd to see the day when the African, Coloured and Indians will play Association Football together,

The re-rlay in the senior C division for the Natal Cup Competition, Shamrocks beat Pirates 3—1, at Curies Fountain, on Saturday. In the Junior C Scotional Final Jacobs United beat Beason 1—0

Full results we're Senitr' C'
Piratts 1, Shamtocks 3; Juoior
"B" Queens 1, Blue Bells 2;
Junior 'C' — Sectional Final
Jacobs United 1, Beacon o;
Juvenile 'A' Stella 6, S'stri
Collège o; Juveni'e "B" Pun
taas H i 1 1 3, Shamtocks 7;
Junior "A" Scobells Cup Sastri
Collège 5, Rangers 1, Junior "B"
Young Aces w.o, Warwickshire
sed., Juvenile "A' Raman Bros'
sed., Juvenile "A' Raman Bros'

Cup Jacobs United 3, Crusaders 1; "B" Pepsi Lads 1, Sydenbam Unity 5;

Aces and Rangers will meet in the Natal Cup Competition, and a strong Young Aces side will 'play Cosmopolitan on Saturday, at Curries Fountain. The Junior and Juvenile Fixtures will also be played.

The Sunday Learne Fixtures for Sunday are as follows:

Daniel's Gold Cup Seniors: Lake City vs. Crimson

Ranges.

Natal Cun

Juniors: Lake City Lads vs. Stamford Hill Blue Dhalias vs. Manchester

United League Cup: Wolves vs. Silverton

'Peer Wins S.A. Singles And Doubles Table Tennis Titles'

Cassim Peer, the Natal Tab'e Tennis Champion, won the South African Singles title from Kopman of Western Province in three straight sets.

Farewell Banquet:

The Natal Table Tennis Union held a farewell Barquet in honour of the Teams partici pating in the 1952 Inter-Previncial Tournament at Peters Lounge on Sunday 6th July.

The President Mr. E. H. Ismail presided. After the sumptuous dinner the following also spoke: Mr. I. Amin (Ex-President S.A.T.T. Board), Mrs. Devi Bughwan M.A. Mr. A. D. Sam. uels ('resident W. Prov. T.T. Union), Mr. D. A. Brutus (Manager of the Eastern Province Team), Mr. S. D. Lotter (The newly elected President of the S.A.T.T. Board), Mr. B. M. Vaige (Ex-Secretary N.T.T. Union), Mr. I. M. Randeree (Cap', Manager of the Natal Team, and Mr. Billy Ellman (Capt. W. Prov. Team).

The Eastern Province Team left Durban on Monday, and the Western Province on Tuesday.

The South African Table Tennis Board headquarters has now moved to Western Province and the following officials were elected to the board:—

M., S. D. Lotter: President, Mr. P. R. Maurice: Secretary, Mr. D. Thompson: Treasurer,

SHAVING COSTS LESS WITH MINORA BLADES

4 Blades For 6d.

P.O. Box 96

Phone 24471.

To Furnish Your Home Economically
See

LALA BABHAI & CO. (PTY.) LTD.

107 Prince Edward Street, DURBAN.

Stockists of:-

NEW & RECONDITIONED FURNITURE & HOUSE-HOLD EFFECTS. RADIOS & RADIOGRAMS, MUSI-CAL INSTRUMENTS, SEWING MACHINES & OFFICE FURNITURE Etc.

Exporters and Commission Agents for Natal Fruit and Vegetables. We specialize in green ginger and Indian Vegetables. Wholesale only. Write for particulars Box 96, Durban.

Phone Day 24169

Phone Night 833549

l. Rajkoomar (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET.

Funeral Directors and Manufacturers of all classes of Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 14 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders' for Coffins and Wreaths, accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

SWEETMEATS

PURE

WHOLESOME

MENEYMY

- ★ APPETISING-
 - * DISTINCTIVENESS of Flavour.
 - ★ Combined with INGREDIENTS of the PUREST QUALITY go into the making of our SWEETMEATS.
 - Made by our experts whose knowledge and experience of the delicate art of preparing these Oriental DELICACIES.
 - * Assure YOU of the most PALATABLE SWEETMEATS money can buy any where in SOUTH AFRICA.

અમે દરેક જાતની મીઠાઈએ બનાવીએ છીએ બહાર ગામના એક્ડેરાને સંભાળથી લાયોદનું ધ્યાન આપીએ છીએ.

- ★ Great care is exercised in the PACKING and DISPATCHING of country and foreign orders.
 - ★ WE assure you of PROMPT, HYGENIC SERVICE with the GUARANTEE of SATISFACTION.

We specialise in:

Birthday Cakes, Wedding Cakes, High Class Fruit Cakes, Pastries, and Naan etc.

(Cnr: Grey & Victoria Streets,)
Phone 24965 — DURBAN.

Stocked by all good Tailors

Albein Serges

and

Beintex Suitings

TRADE ENQUIRIES ONLY

BEINASHOWITZ BROS.

WHOLESALE WOOLLEN MERCHANTS

333 Pine Street,

DURBAN.

Box 2689.

Tel. Add.: "SUITINGS."

Phones: 20063 & 63512.

Things In General

Another Generous Gift To The M. L.: Sultan Technical College

At a Tech. Students social on Saturday, June 28, an announcement was made by the principal, Mr. Natrass, that Mr. M. L. Sultan whose donation of £17,500 has made possible the M. L. Sultan Tech. College, has announced on additional gift of £33,000 which, taken with the £ for £ grant from the Government plus £18,500 from the public, has laid the basis of a £103,000 technical college scheme for Indians in Natal.

The details of the gift are.

(1) £17,500 for buildings in Durban provided an amount of £10,000 is raised from the public in Durban.

(2) £10,000 for buildings in Pietermaritzburg on condition that an amount of £5,000 is raised from the public in Pietermaritzburg.

(3) £3,000 for buildings in Ton gaat provided that a sum of £2,000 is raised locally.

(4) £2,500 for a building on the South Coast, probably at Um-komass, provided £1,500 is raised locally.

The gift was accepted by Dr. Narbeth on behalf of the College Council. Mr. Natrass said that the thanks of the Indian people were due to Mr. Sultan for his vision and his practical contribution to the true welfare of the Indians of Natal.

Thirteen students were presented with Honours Awards, by the patron of the College, Mr. M. L. Sultan, for outstanding services rendered to the College Union. It was the first time that Mr. Sultan made a public appearance, and with the humility that is a characteristic of great people, he said that he had only provided the money, but the work was being done by Mr. Narbeth and Mr. Na trass.

For the first time-the officials of the Tech. Students Union, were elected by the students themselves. The Sastri College Hall was packed to capacity with the College Students from all parts of Natal. Mr. M. L. Sultan was given a hearty "For he's a jolly good fellow" by the students and the staff of the College. The social was very successful and one felt proud that one's college possesses so much talent; there were crooners. and comedians, athletes and dancers. The new College Union has done very well for the first social. It is to be boped that all the Union activities will be conducted with as much enthusiasm.

Natal Indian Teachers' Society Annual Conference

Mr. A. D. Lazarus, President of the Natal Indian Teachers' Society opened the Annual Conference in Durban this week-In his opening remarks Mr. Lazarus stated that the figure of £25,000 being the contribution of Indian teachers to the Indians Teachers' Educational Trust Fund had not yet been reached but they had arrived at the half way mark. The Funds' total target is £300,000 from all sources to provide the wherewithal for accompdation for the backlog of some 15,000 Indian children who two years ago failed to gain admission to to any school. Mr. Lazarus continued that in his view no amount of money or schools would ever catch up with the Indian educational problem unless the Indian was prepared to limit his family. He said that the high Indian birthrate had its effects upon the economic condition of the community, it was "a luxury which we as a community, cannot afford, simply because so many of us are living below the poverty datum line." Turning to art in education, the President observed that Indian music had degenerated and that a oultural demoralisation was overtaking the people due to the lack of consideration paid to proper education in aesthelic appreciation. "If the acceptance of elements of western oulture is inevitable" he said, "it is our duty as teachers to give positive direction to our people...It is my earnest hope that the teacher will inspire his children by opening up these new vistas and present to them the best things in our civilisation."

Number Of Arrests In Defiance Campaign

With the arrest of forty Africans in Port Elizabeth this week for contravening the Railway and Post Office Segregation Laws, the number of persons arrested since the beginning of the Defiance Campaign on June 26 is now 120.

The Hindu Vedic Sabha (Kimberley)

Founded in 1911, by Mr. T. Vedea Pillay, a learned Tamil scholar and religionist, the Hindu Vedio Sabha, beginning, as a school, has progressed these 41 years, as the foundtain head of educational, religious and cultural advancement of the Tamil community in Kimberley. Services

are conducted regularly every Sunday, and festival days are being faithfully observed and performed. At a recently-held annual general Meeting of the Sabha the following officials were elected for the ensuring year: Patron: Mr. S. Nadesa Padayachy; president: Mr. T, V. R. Pillay; vice-president: Mr. T. V. S. Pillay; secretary: Mr. K. Poonasamy; assistent secretary: Mr. K. M. Pillay; treasurer: Mr. M. G. Samy; auditors: Messrs. K. M. Pillay, M. R. Samy, A. Velloo Padayachy, Namasivaya, A. Singaram, V. Singaram, T. Singaram Vvengadsalam, N. R. Naidoo, M. Moodley sohool committee: Messrs. T. V. R. Pillay, M. R. Samy, M. D Samy, M. G. Samy, S. Nadasen and T. V. S. Pillay.

Death Of Mr. D. Bramdaw

The sad news of the demise at the early age of 50 under tragic circumstances on board the Warwick Castle between Mombasa and Aden came as a shock to Indians in South Africa last Saturday night. Mr. Bramdaw who had not been keeping good health for some time sailed for the United Kingdom with his wife three weeks ago. He made the trip for health reasons. The late Mr.

Bramdaw was the founder and editor of 'The Leader,' an Indian weekly newspaper. He was also the founder and editor of the South African Indian 'Who's Who'' and Commercial Directory. He was a correspondant to several local and overseas papers. Our heartfelt sympathy goes out to Mrs Bramdaw and family in the great and tragic loss sustained by them.

ADVERTISEMENT

Male Stenographer wanted by office of High Commissioner for India. Provisional terms are: scale £165-180x20salary 300x25-450 p.a. plus dearness allowance at Union Government rates for European employees; current rate at start being £200 p.a. for married mon and £100 for unmarried. In addition subsistence allowance will be admissible during stay of office at Cape Town for session of Parliament according to rates sanctioned for locally recruited ataff.

Applicants should give partioulars of age, educational qualifications, experience and marital status, and should also give not more than three references. Applications should be addressed to Assistant Secretary, Box \$327, Johannesburg.

SHINGADIA STORES

(Prop: Premier Silk Bazaar Ltd.)
Direct Importers

Drapery, Outfitting, Fancy Goods, Oriental Curios Etc. Etc.

P.O. Box 111.

UMTALI, S. Rhodesia.

Telegrams: "Premsilk"

Phone: 2523.

PREMIER WHOLESALERS

(Members of the Mashonaland Wholesalers Association)

Everything for the African Trade. Prints, Khaki, Calicos, Blankets, Shoes & Fancy Goods.

P.O. Box 319,

Phone: 2523/Extn I.

UMTALI, S. Rhodesia

RHOD-INDIA LIMITED

Exporters, Importers & Manufacturers Representatives

Piece Goods, Hosiery, Jute Goods.

Enquiries Solicited. Prompt Attention.

"Aryan Mahal" 6th Floor, Plot 43, "C" Road, Churchgate Reclamation.

Cables "Indorhod."

BOMBAY, INDIA.

પુસ્તક **૫૦ મું—અ**'ક **૨૭**

શુક્રવાર તા. ૧૧ જીલાઈ, ૧૯૫૨.

છુટક નકલ પેની. ૬

"દ્રન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૧ જીલાઇ, ૧૯૫૨.

રીલસ્રીમાં પણ એપાર્ટ હેડ

લતી સરકારના દુષ્કૃત્યોને પોતાના ભાગ નથી બજવેલાે અને વખાડી કાઢવામાં જેમા તેઓની આ દેશ પ્રત્યેની જવાળદારી મર્ણા રાખતા નથી અને યુનાઇટડ પાર્ટી, લેખર પાર્ટી અને ટાર્ચકમાન્ડેા ના બનેલાં યુનાઇટેડ ડેમાેક્રેડીક દ્રન્ટની એ કત્યા સામેની લડતને સહદય ટેકા આપી રહ્યા છે તેઓજ બીન-ગારાઓ જ્યારે દેશના અન્યાયી અને અનીતી ભરેલા કાયદાઓ સામે પાેેે**નાની** જાત પરકષ્ટ નાખા અહીંસક રીતે લડી રજ્ઞા છે ત્યારે તેઓની એ લડતને 2) માપવા તઇ માર નથી એ તેઓ તી પીલસપી અમે સમજી શકતા નથી. અહિ શીલસશીના ક્ષેત્રમાં પણ એપાર્ટ હેડ દાખલ કરવામાં આવેલા જસાય છે. ગારા માણસ જે કંઈ પણ કરે તે એકુદુ^{*} જર[્]યુર્લ હાય અને કેટલીક વખતે જંગલીપણાના પણ આભાસ આપનારૂં હાય તેને ખરૂંજ બચુવામાં આવે છે જ્યારે એજ વસ્તુ જો ખીન-ગારા કરે અને ખરી અહીંસાની માવતાથી કરે–જે એકજ સધરેલા માર્ગ છે–તેને સકંતર ખાટ ગણી કાઢવામાં આવે છે.

આ ટીકા 'નાટાલ મરક્યુરી'એ ગયે અહવાડીયે લખેલા એક અગ્રલેખપરથી કરવાને અમે પ્રેરાયા છીએ. એ લેખ માંના નીચેના શબ્દોની સામે સવળા **બીન-ગાેરાએ**! વાજબીપ**છે** અપવાદ वेश:

"બીન-ગાર,આએ પાતાના ભાગ ભજવવાના છે; તેઓને જવાળદારીઓ અને હકા બન્ને રહેલા છે. અને તેઓ એ એકમાંથી છટકી જઇ બીજાને તુકસાન પહેાંચાડવું નહિ જોઈએ. હમણામાં બીન-ગેત્રાએક તરકથી થઈ રહેલા ચીતા ઉપજાવનારા દેખાવા અને વધારે દેખાચા થવાની ધમકાઓ કપ્કેરણી કરનારા કાયદાઓ જેતાં દદાચ બલે વાલ બી હંખવામાં આવે પરંતુ એ ડ્રેપ્ટિ બુલ ભારલી છે કારુખુ તેના અર્થ લાંગ ગાળે એ થાય છે કે બીન-ગારા ચાને માટે જેએ! સાર્વ કરવાના સહદય પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓનું મુશ્કેત કાર્ય તેઓ વધારે મુશ્કેલ બનાવી રહ્યા છે."

मात्र अवियारी गिरोज केम अडी શકરો કે બીન-ગારાઓએ આ દેશમાં ઇન્કાર કરતા હતા અનિષ્ટ કરનારને

તેઓની આ દેશ પ્રત્યેની જવાબદારી ઓ નથી ઉઠાવેલી. આ દેશની ખીલવણી માટે તેઓએ પાતાનાં લોહી અને પરસેવા આપ્યાં છે. ગારા માલીક ખની ખેસી શકે તેટલા માટે ખીન-ગારાઓએ ગુલામા તરીકેના વર્તાવ સહન કર્યા કર્યો છે. તેના બદલામાં તેઓએ એટલી આશા રાખી હતી કે तेओने स्वमानप्रिय भानवीओ तरीके ના વર્તાવ મળશે તેઓએ આ દેશ પર રાજ્ય કરવાની અબિલાયા સેવેલી नहीती. जारी न्यायथी राज्य करते। હોય લાંસધી તે રાજ્ય કરે તેમાં તેઓને કરોા વાંધા નહોતો. પરંત તેઓની સેવાઓના વદલામાં તેઓને જીલમી, અન્યાયી, અને દમન અને માન ભંગ કરતારા કાયદાઓના રૂપમાં લાતા મળા, કે જે કાયદાઓ ''ઉષ્કેરણી કરનારા'' હોવાનું 'નાટાલ મરક્ષરી' એ ક્રુપુલ કર્યું છે.

યુનાઇટેડ ડેમાકેટીક મૃત્ય આજે હાલ ની સરકારે હમણામાં ઘડેલા કાયદાઓ विश्रद सफ्त सडत इरी रहेस छ ते એટલા માટે નહિ કે તે બીન-ગારાઓ ને હરકત કરી રહ્યા છે પરંત એટલા માટે કે તેઓના પાતાના 🐠 અને લાબો, જેને તેમો ઘણા **કીમતી મ**ણે છે, તે હરકતમાં આવી પડેલા છે. એ કાયદા જે કેવળ ચીત-ગારામાને જ લાગ્ર પડતા હોત તેર ગારાઓના એક વર્ગ તરકથી જે શાર ખરાર થઇ રહ્યો છે તે કદી નહિ થયા હોત.

સઘળા વિચારશીલ અને સમજદાર લાકાએ સમજવું જોઇએ કે ખીત-ગારા માં હવે પુરૂષત્વ આવવા લાગ્યું છે, જે કાઇથી ઉથામી નહિ શકાય તેવા કુદરતના કાયદા છે. અને તેને જંગલી કે અર્ધ જંગલા તરીકેના વર્તાવ યતાવવામાં આવે એ હવે તે સહન કરી ળેસી રહેવાના નથી. તેના તે વિરાધ કરશે અને જ્યાં સુધા તે અનિષ્ટને તિરસ્કારતા હાય અને નહિ કે અનિષ્ટ કરનારને અને પાતાના જાનના ભાગે એ અનિષ્ટને નમવાના જરાયે ઇજા કરતા નહિ હાેય ત્યાં સુધી તેનું પગલું માત્ર પ્રશંસાને પાત્ર જ નહિ પરંત અનુકરણીય મચાલું

આજે સાઉથ આદીકામાં જે બનાવેા ખની રહ્યા છે, એ પરથી ગારાને પાતાના સુધારાની વાત કે કરવાતા અવકાશ રહેલાજ નથી એ સધારાને ખયાવવાના એકજ માર્ગ છે. અને તે પાતાના જાત પ્રત્યે, માનવા પ્રત્યે અને ઇશ્વર પ્રત્યે વધાદાર રહેવાના છે. આજે તા આખી ઇમારત અસત્યપર રચાએલી છે. આપણે આ. પણી જાતને છેતરી રહ્યા છીએ, માનવી ને છેતરી રહ્યા છીએ અને ઇશ્વરને છેતરી રહ્યા છીએ. સાઉથ અપાકીકા માં લાકશાસન જેવી વસ્ત્ર છેજ નહિ. ક્ષાેકશાસનની હ^{ાં}સીજ થઇ રહી છે. અતે ગે,રા રાજયકર્તાએ એ જાણવું જોઇએ. વળી જ્યાં માનવ ગૌરવ પ્રત્યે કશં માન ન ધરાવાતું હોય અને માનવી ની પરિક્ષા તેના ગુણપરથી નહિ પરંતુ

તેની ચામડીના રંમપરથી થતી કાય ત્યાં સુધારા શા રીતે કરી શકાય 1 તેને જો સુધારા કહેવાતા **હો**ય તા સુધારા ની પણ હાંસીજ થઇ રહી છે.

'નાટાલ મરક્યુરી' પ્રત્યે સંપુર્ણ માન પુર્વક અનારે કહેવું પડશે કે, ''બીન-ગારાઓ માટે સાર્ક કરવાના જેઓ સહદય પ્રયત્ન કરી રજ્ઞા છે, તેઓના મુશ્કેલ કાર્યને બીન-ગેપ્રાઓ પાતાની હાલની વલણથી વધારે મુક્ષ્કેલ કરી રહ્યાં છે'' એ તેના મતને અમે મળતા થઇ શકતો નથી. એયી ઉલદું અમે अम मानीचे छीचे हे जते इष्ट विहाव વાતું અને અનિષ્ટને નિક્ર નમતાં તેની સન્તને નમ્રપણે સ્વિકારી લેવાનું તેઓનું પગલું બીન-ગારાઓને માટે જેઓ સારૂં કરવાના સહ્કદય પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓની દિલસાજી અને પ્રશંસા આકર્ષનાईજ માત્ર નહિ પરંતુ તેઓ ના હાથ વધારે મજબુત કરનારૂં અને તેઓનું કાર્ય વધારે સહેલું કરનાક યક પડવું જોઇએ.

ડહાપણભરેલા લેખ

👣 ટેએ લીઝાબેથના 'ઇવનીંગ એક અગત્યના ભાગ–કેલીફાેેેેની હતા :

જ્તન તા. ૨૬મીના ચુંટાયેલા પીન-ગારા રૌનિકા (સ્વય'સેવકા) તરફથી જાતીભેદના કાયદાએ। સામે સત્યાગ્રહની લડત શરૂ થશે. તેના સંચાલકાે. સ્વયંસેવકાે અને તેઓને સહાનુલતા આપનારાઓ અહીંસક રીતે અને જાતીલેદની ભાવના વગર પાતાની લાંડત ચાલ રાખરો તા વખત જતાં તેની યુનીયનની સરહદની બહાર પણ ખહેાળી અસર થશે એ વિશે કશી શંકા નથી. લડતની ભાવિ શકિત એ હકીકતમાં રહેલી છે કે તેને ધર્મના ટેકાે છે. અને તેના હત માનવહ કાના સનાઇટેડ નેશન્સનું ડેકલેરેશન જેને ધુનાઇ ટેક સ્ટેટસના એાછામાં એાછા

પાસ્ટે' જાત તા રૂપમીના યામાં સવેશ્યિ કાયદા તરીકે અન્યાયી કાયદાઓ સામે સત્યા સ્વિકારવામાં આવ્યું છે, તેમાં જં ગ્રહની લડતની શરૂઆત થવાની સ્વતંત્રતાની કલ્પના કરવામાં આગલી સાંજે નીચે પ્રમાણેના આવી છે ત સાઉથ અફીકાની ડહાપણ ભરેલા લેખ લખ્યા સઘળી જાતીઓને માટે મેળવ-વાના છે.

> ,સાઉથ આ ફ્રીકાના જે લોકો મતાધીકાર ધરાવી રહ્યા છે તેએા એ આ ડેક્લેરેશનનાે વીચાર કરવા જોઇએ. સામાન્ય માનવ વ્યવહારપર તેની અહાળી અસર થવાની છે અને વખત જતાં સાઉથ આપ્રીર્કાના વ્યવહારપર ખાસ અમેર થવાની છે.

> માનવહકાનું સાર્વજનિક ડેક્લે રેશન કહે છે કે સઘળા માનવી એા સમાન ગૌરવ અને સમાન હેકા સાથે જન્મેલા જ છે. (અહિ નાેંધ લેવી જોઇએ કે સમાન **ખુ**દ્ધિ નહિ પરંતુ સમાન ગૌરવ અને સમાન હકાે કહેવામાં આ-વ્યા છે.)

તે કહે છે કે, તેએ એ એક

ખીજા સાથે ખંધુત્વની ભાવનાથી વરતતું જોઇએ. `

પ્રત્યેક તેમાં જણાવેલા સઘળા હકા. લી'ગ, ભાષા, ધર્મ, રાજ કીય કે ખીજા મતા, રાષ્ટ્રીય કે સમાજીક ઉત્પત્તિ, જાતી, વર્ણુ, કાઇ પણ જાતના મીલ્કલ, જન્મ કે કાઇ પણ ખીજા દરજજાના પ્રત્યેક માનવીને ભાગવવાના હક છે.

પ્રત્યેકને જીવવાના, સ્વતંત્રતા અને સલામતી લાેગવવાના હક છે. કાયદાની નજરમાં સઘળા સમાન છે. કાેઇપણુ જાતના ભેદ કે ભેદની ઉશ્કેરણીની મના છે.

કાઇને આપખુદીથી પકડવામાં આવી, અટકમાં કે બંધનમાં રાખી શકાશે નહિ અને પ્રત્યેકને ન્યાય મેળવવાના હક છે. કાઇના ખાન ગી, કોંદુમ્બીક કે પત્રવ્યવહાર માં માશું મારી શકાશે નહિ. સામાછક અને રાજકીય હકા

ના સંખંધમાં ડેક્લેરેશન જણાવે છે કે પ્રત્યેકને મીલકતની માલીકી ધરાવવાના હક છે.... વિચાર, આંતઃકરણની અને ધર્મની સ્વતંત્ર તા છે, મત ધરાવવાની અને દર્શાવવાની સ્વતંત્રતા છે.

પ્રત્યેકને પાતાના દેશના તંત્ર માં સામેલ થવાના હક છે, અને રાજતગની સત્તા લાકિમત પર અવલાંબેલી રહેશે. એ મત સાવ જિનક અને સમાન મતાધીકાર થી દર્શાવવામાં આવશે.

આ માનવહકાનું ઐતિહાસિક ઉકલેરેશન ૧૯૪૮ના ડીસેમ્ગરમાં સ્વિકારવામાં આવ્યું હતું. જે ૪૮ દેશાએ તેને સંમતી આપી હતી તેમાં સાઉઘ આપ્રીકા નહાતું. તેણે મત આપ્યા નહોતો અને તેજ રીતે બીજા સાત દેશા—સાવીયેટ યુનીયન, યુક્રેન, ઝેકા સ્લાવેડીયા, પોલેન્ડ, બાયલા રશીયા, યુગાસ્લાવીયા અને સા- ઉદ્દી એરબીયા એ પણ મત આપ્યા નહોતા.

એટલે સાઉથ આ ક્રીકાએ ઐતિહાસિક પ્રસ'ગે સારી ભાઇ ળ ધીમાં નહેાતું. પરંતુ એ દેખીતું છે કે આ ફ્રીકન, હીંદી અને કલાડ સ્વય'સેવકા જેએા ગાંધીછને પગલે ચાલી રહ્યા છે તેએા જ્યારે એ ડેક્લેરેશનની આખી ભાવના ના ભ'ગ કરનારા કાયદા તાેડી કેદની સજાને આમંત્રણ આપશે ત્યારે તેએંગ જરૂર સારી ભાઈબ'ધી માં હશે. જો તેઓ શિસ્તબદ્ધ રીતે મહેનત કરશે અને કાેઇ પણ જાતની હીંસાને ચુસ્તપણે ત્યાજ્ય ગણશે અને વ્યક્તિએ। કે વગાને નહિ તિરસ્કારતાં કેવળ अन्यायनेक तिरस्धारशे ते। तेकी। ની લડત ધ્યાન ખે'ચ્યા વિના

હીંદ જતા સાઉથ આફ્રીકના પ્રત્યે ખતાવાતી કહેવાતી ગેરવર્તણુક

યુનીયન ખાતેના હીંદના હાઇ ક્રમીશનરની ઓપ્રીસ તરફથી બહાર પડેલા એક નીવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યુ છે કે, સાઉથ આદ્રીકાવાસીઓ તરફ દ્રીદમાં ગેરવર્તણક બતાવાતી હોવાતું કહેવાય છે તેમા કશુંજ વજાદ નથી. અદલા બદલાની નીતી મુજબ હીંદમાં દાખલ થવા એક પાઉંડ જેટલી પ્રી ભરવી પડે છે. સાઉથ આફ્રીકનાને હીંદની મુલાકાતે જતા અને હીંદમાં કરતાં મુક¥લીઓ <mark>બોમ</mark>વવી પડતી હોવા ના સાઉથ આફ્રીકામાં અખબારામાં પ્રસિદ્ધ થતા ક્રેવાલાનું સુચન કરતાં નીવેદન જયાવે છે કે: આ બાબત વીરાધ પક્ષના નેતા મી. જે. છે. એન. સ્ટ્રાઉસ તરફથી પણ ઉઠાવવામાં આવી હતી. એવું કહેવામાં આવ્યું હતું ફે સાઉથ આપ્રીકાના નાગરીકોને હીંદ ચ્યતે પાકીસ્તાનમાં કરતાં અપમાન ભરેલી વર્ત હુક સ**હ**ન કરવી પડે છે. **ચ્પદલા ખદલાની નીતી જેની** રૂચે

હીંદના નાગરીકોથી યુનીયનમાં પા. ૧ ની પ્રી અને ડીપાઝીટ આપીને દાખલ થઇ શકાય છે, જ્યારે હીંદની મુલાકાતે જતા સાઉથ આદ્રીકાના નાગરીકોને પણ જેજ શરતા લાગુ પાડવાંમા આવે છે, એ વીધે ખુલાસા કરતાં નીવેદન જણાવે છે કે આ બાબતમા કશા ગેર વર્તાલ્યુકની કરિયાદા તીદ સરકારના ધાનપર લાવવામાં આવી નથી

વધુમાં તીવેદન જણાવે છે કે: કેા મુ પણ સાઉપ આદ્રીકાના નાગરીકને હોંદ જવા કે હોંદમાં કરવાની પરવાનગી આપવાની ભાગ્યે જ ના પાડવામાં આવે છે. જ્યારે હોંદના નાગરીકને ડુંક સુદલની સુલાકાતે પણ સાઉચ આદ્રીકા આપતું હોય તો તેના માર્ગમાં મુશ્કેલી ઓ નાખવામાં આવે છે.

૧૯૫૧માં ૧૧૭ સાઉથ આફ્રીકાના નાગરીકોએ હીંદ જવાની અને હીંદ માંથી પસાર થવાની પરમીટા મા2ે કરેલી અરજીઓમાંથી માત્ર પાંચજ નામજીર થઇ હતી જ્યારે ૧૧ હીંદના નાગરીકોએ સાઉઘ આદ્રીકા પોતાના સગાં રનેહીઓને મળવા આવવા પર-મીટા માટે કરેલી અરજીઓમાંથી માત્ર સાત જ મંજીર કરવામાં આવી હતી.

શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી ને થએલી ખાટ

શ્રીમતી સુશીલા ગાંધીના માતુશ્રી જેઓ ડંક સમય થયાં ગંભીર માંદગી ભાગવી રહ્યાં હતાં તે⁵મા ગયા સામવાર ની રાતના ૧૫ વાગે સ્વર્ગવાસી થયા નાં શાકજનક ખળર પ્રીનીકસમાં તાર થી મળ્યા હતા. તેમની માંદગી દરમીયાન તેમના પાસે પહેાંચવાના અનેક પ્રયત્ના કરવા છતાં કંઇકને કંઈક વિઘ નડતાં તેમનાથી પહેાંચી નહિ શકાયું. તેમના માતુશ્રી ગંગા स्व३५ विजयान्नक्षिम અાકાલામાં ઘણા જાણીતાં હતાં અને માનબરેલું રથાન ધરાવતાં હતાં. તેમના પતિ શ્રી. નાનાભાઇ મશરૂવાળાના કેટલાંક વર્ષપર થએલાં અવસાન બાદ પણ હીંદના સઘળા અત્રમણ્ય નેતાએાનું મ્યાકાલામાં આગાન થતું ત્યારે તેઓનું મુકામ તેઓને ત્યાંજ હોય. હીંદની વ્યાઝાદીની લડતમાં તેમણે અને તેમના આખાં કુટુરબે માટો **બાગ આપ્યા હતા.** શ્રી કીશારલાલ મશરૂવાળા, જેએા ગાંધીછના સુરત ચ્યનયાયી છે અને આજે પાતાની અત્યંત નાજીક તખીયત છતાં પણ 'હરિજન' અને 'હરિજનબંધુ'નું તંત્રી પદ શાભાવી રહ્યા છે તેમના સ્વર્ગસ્ય એકના એકજ સમાં બાબી હતાં.

સ્વર્ગસ્થની ૭૦ વર્ષની વય હતી. તેઓ પાતાની પાછળ એ પુત્રા અને ત્રણ પુત્રીઓ અને બહેાળાં કૃદમ્બન શાેક કરતાં મુક્ષી ગયાં છે. સ્વર્ગસ્થ ને કશ્વર ચિરશાંતી વસે. શાકજનક ખત્યર મળતાંજ ઘણા બાઇ બહેના દિલાસા આપવા પ્રીનીકસ આવ્યાં હતાં જેઓ સર્વના શ્રીમતી સશીલાળેન તેમજ થી. મણીલાલ ગાંધી આભાર માને છે. શ્રીમતી સુશીલાંબેને આ દુઃખની વેળાએ પાતાના કુટુમ્બીજના પાસે પહેાંચવાના વિચાર કર્યા છે અને તૈયી તેઓ ગુરૂવારે રાત્રેથી ધ્લેનમાં નષરાળી ઉપડી ગયાં છે અને સાચી શનીવારે સવારે મુળઇ અને રવીવારે સવારે આગલા પહેાચી જશે.

વિવિધ

સત્યાગ્રહીએાએ પાળવાના નીયમા અન્યાયા કાયદાઓ સામે લડત કરતારા સત્યાગ્રહીઓએ પાળવાના નીયમા આપ્રીકત તેશનલ પ્રોગ્રેસ તરફળી ઘડવામાં આવ્યા છે જેમા બીજી બાળતા ઉપરતાં તીચે પ્રમાણે જણાવવા માં આવ્યું છે: દારૂડીયાપણું, તેાકાન અને શુંડાગીરી રીનિકાનાં સંગઠન અને લડતને ઘણાં હાનીકારક છે અને તેથી રીનિકામાં તેના અંશ પણ નહિ હૈાવા નેકએ. ત્રમે તેવી હશ્કેરણી યાય તેા પણ તેને માટે કશું વાજખી પણું નથી. જે રીનિક શિરત ભંગ કરેલા માહુમ પડશે તેની સામે લાગતાવળગતા અમલદાર તરફથી ઘટતાં પગલાં લેવામાં આવશે.

ડરખન કેન્દ્ર હીંદી પ્રચાર સમિતિ ની વાર્યીક જનરલ સભા

તા. ૧૪–૭–૫રને રાજ સાંજના સાગસાત વાગ્યે શી. સુરત હીંદુ એસોશીએશનના વીકટારીમ્મા રફીટ વાળા હાલમાં રાખવામાં આવી છે. કાર્યક્રમ: (૧) ઝત એઠકના હૈવાલ (૨) પ્રમુખલાનું પ્રવચન (૩) વાર્ધીક હૈવાલ (૪) નાષ્ટ્રાકિય હિસાળ (૫) પત્રભ્યવહાર (૬) પદાધિકારીઓ અને કાર્યવાહક સમિતિની સુંટણી (૭) વિવિધ.

હિંદી વર્ગા

ડરબન કેન્દ્ર હોંદી પ્રચાર સમીતો તરફથી ગલાવાતા હોંદી વર્ગો ગુરવાર તા. ૧૯–૭–૧૯૫૨ને રાજ શ્રી. સુરત હોંદુ એસોશીએશના વીક્ટોરીઆ સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં કરી શરૂ કરવામાં આવ્યા છે. બહેનાએ–માંજે સાડપપાંચ વાગ્યે અને બાઇઓએ છ વાગ્યે હાજર થવાનું છે.

ડેરણન કેન્દ્ર હિંદી પ્રચાર સમિતિ

કેન્દ્ર હીંદી પ્રચાર સમિતિ તરફથી હીંદામાં એક વાદ વિવાદ (ચર્ચા) સભા તા. ૯ જીલાઇ ૧૯૫૨, ખુધવારને દિને સાંજે ૭ વાગે ડરળન લોને રફેંદ પર આવેલા મહત્યા ગાધી હોલ માં થઇ હતી. "વિજ્ઞાન માનવ સમાજ તે માટે હિતકારી છે," એ વિવયપર મેસર્સ તોતમલાલ મહેતા, ત્રજલાલ દેકકર, લલુભાઇ પટેલ અને શ્રીમતી હમીંલાખ્યને મેસર્સ ભગુભાઇ પરભુભાઇ મેતકનાઇ મનજીબાઇ, મગનભાઇ મોહનાઇ મનજીબાઇ, મગનભાઇ બોખાબાઇ અને શ્રીમતી શાંતાએન કાલીદાસ વિરુદ્ધમાં બોલ્યાં હતાં.

કાલાદાસ 1વરૂહમાં ખાલ્યા હતા.

સમિતિ તરફથી ચાલતા હોંદી વગો
નાં વિદ્યાર્થી ભાઈ ખહેના તરફથી
મનારેજક કાર્યક્રમ પણ તેજ સમયે
રાખવીમાં આવ્યા હતા, જેમાં સેવાદ,
સંગીત, ગરભા, નૃત્ય, ભાષણ અને
ગીતા પાદ વગેરે રજી કરવામાં આવ્યાં
હતાં.

લજ્જામણી

લેખક અવિનાશ વ્યાસ. આ પુસ્તક માં લેખકના સ્ચેક્ષા ગરળા અને સાથે સાથે તે હારમાનીયમ પર વમાડવા તેની સ્વર મુંથણી પણ છે.

કીમત શી. હ−ક.

ગાંધીવાદ-વિસર્જન

'હરિજનખ'ધુ'માં શ્રી. કીશારલાલ મશરૂવાળા

- (૧) ''માંધી લોકત'ત્રમાં માતનારા હતા. વ્યવહારમાં તેઓ સૌથી માટા લેશકત'ત્રવાદી હતા. જ્યારે ખીજું વિશ્વ યુદ્ધ કાટી તીકબ્યું, ત્યારે તેમણે કાસી વાદી અને સરમુખત્યારશાહી રાજ્યોના નહીં પણ લાકતંત્રત્વાદી રાષ્ટ્રોના વિજય મુચ્છયા હતા.''
- (ર) ''બાંધીજીએ કહ્યું છે કે હીંસા કરતાં અઢીંસા ચડિયાતી છે, પણ કાયરતા કરતાં હીંસા વધારે સારી છે.
- (a) ''ગાંધીજી કહેતા કે મારાં અને સામ્યવાદીઓનાં પ્યેયા એક છે, પણ મામા માર્ગ અહીંસાના છે.''
- (૪) ''માંધાજી ક**હે**તા કે મારી અહીંસા નિષ્ક્રિયતાની નથી, પથુ પુરી સક્રિય અને યળવાન છે.''
- (૫) ''નાંધીજીએ તેમના જીવનના છેલ્લા દિવસોમાં એમ કહ્યુલ કર્યું હતું કે હોંદુસ્તાનના લોકોએ જેનું આચરણ કર્યું તે સત્યાત્રદ કે શુરાની અહીંસા નહોતી; પણ નિ:શરુ પ્રતિકાર અથવા હીંસા કરવાની અશક્તિને કારણે અહીંસાનાં પ્રયોગ હતા.

જીદા જીદા ગાંધીવાદીઓ સ્થાવાં વચતા ટાંકે છે અને કાઇ ખાટા નથી.

હવે ગાંધીજીના અનુષાયાઓને લોક શાહી અને સામ્યવાદ વચ્ચે, હિંસા અને આમ્યવાદ વચ્ચે, હિંસા અને અહીંસાં પૃચ્ચે પસંદગી કરવાના વખત આવ્યો છે. સૌ ઐકમત છે કે કાયરતાને તે દ્યાન જ જે નથી. પણ કેટલાક દલીલ કરે છે કે શરાની તેજસ્ત્રી અહીંસાનું આચરહ્યું અને માર્ગદર્શન તો ગાંધીજી જ આપી શકતા અને તેમની હત્યા પછી તેમનું સ્થાન લાઇ શકે એવું કાંઇ નથી. ૧૯૪૨ ના આદાલન વખતે તેમણે તેમની ધરપકડ પછી જાહેર પણ કહું હતું કે, હવે દરેક પોતાના તેતા છે.

ઘણાંને એમ પણ લાગે છે કે બાંધી ના કહેવાતા નિકડના સાંધીઓ અઢાંસા ના નિષ્કિકા પુલ્વરી બન્યા છે અને પોતાના આયમના ચાર દીવાલોમાં પુરાઇ જઇને માત્ર રેટિયા કોતે છે અને પોપટની પેંડે રામનામ, સવૈદિય અને સ્વનાત્મક વગેરેના જપ કરે છે અને આત્મશુદ્ધિ કર્યા કરે છે. આવા ઓની પાસંથી કોઇ મહાન અને વ્યાપક આંદોલનની અપેક્ષા કરાય નહિં.

આમ ક્રોર્ઇ કેટલાકોએ લોકશાહી પસંદ કરી છે, બલે તેની પાછળ હીંસાના આધાર રજ્ઞો ક્રોય...કારણ ક્રે હીંસા કાયરતા કરતાં તા ચડિયાતી છે જ ને ? અને તેમણે ધારાસબામાં દાખલ થઇ સરકારી ચલાવવાની જવાખ દારી માથે લીધો છે.

પરંતુ ખીજ કેટલાકને આ લાેક-શાહીપસંદ નથી. કારણ કે આજે જે ભાકશાહી ચાલે છે, તે ક્રાંતિકારક નથી, પણ પુંજીવાદી છે. અને તેથી તેમણે પોતાના આશ્રમા અને રાજનાં કામા પોતાના નાના સાથીઓને, અને પાતાના ગામ અને તાલુકાની વસ્તીને તેમના પાતાના નસીબને સોંપી દાધાં છે, અને દેશભરમાં પ્રવાસે નીકળી પડ્યા છે, અને આજની સરકાર ગાંધી દ્રોહી છે એમ લોકાને સમજવી રહ્યા છે.

વળા બીજ કેટલાકને એમ લાગે છે કે તેમણે હોંદુરતાનના નાના ક્ષેત્રમાં પાતાની પ્રષ્ટત્તિ મર્યાદિત ન રાખવી જોઇએ, પણ દુનિયાની ચારે દિશાએ પહોંચી વળવું જોઇએ અને યુદ્ધી યાકેલી દુનિયાને ગાંધીજીના શાંતિ અને અહીંસાના પેગામ સંભળાવવા જોઇએ. અને કેટલાક સામ્યવાદની સ્થાપના ની બલામણું કરે છે, (અલયત્ત) અહીંસક માર્ગે કરે છે.

હવે વર્તમાન પરિસ્થિતિથી અસંતોષ પામેલી સામાન્ય જનતા અને તરૂચુ કાર્યકર્તાઓ દલીલ કરે છે કે, ' સામ્ય વાદ સારા છે, અને અરીબાને રાહત અને સુખ આપવાની આશા આપે છે. હવે સક્રિય અહીંસાથી તેની રયાપના કરી શકે એટલું તેજ તો ગાંધીવાદીઓ માં દેખાતું નથી, કમમાં કમ યાગ્ય મુદ્દતમાં કરી શકે એમ તો નથી જ; તો બલે સામ્યવાદીઓ હોંસાને માર્ગ કરતા હોય, પણ તેમને શા માટે મદદ ન કરવા શેય, પણ તેમને શા માટે મદદ ન કરવા શેયાં આંધીજીના અનયાયા

એ અહીંસાને વરેલા હશે, સ્થાપણે તો નયો. આપણે તેમની નિખાલસ વાન માની લઇએ કે સામ્યવાદ લાવવા જોઇએ અને 'ચલાવ કાતર અને તોડ માંઠ' ને ન્યાયે પરભારા તેને માટે કામ કરવા લાગી જઇએ.''

આવી જાતના તક[°] જાણ્યે–અજાણ્યે કેટલાક માંધીવાદીઓ સુચવતા અને યાયચુ આપતા જસ્તુષ છે.

જ્યારે કાઇ મહાન શુરનાં જીવન અને ઉપદેશના સાર ઉપર જણાવેલાં શાંડાંક સુંનામાં તારવવાના પ્રયત્ન કરવા માં આવે છે, ત્યારે આપણે એમાંથી એવી વાતા પર પદ્યોગીએ છીએ જે શુર્એ કદી કરપી પણ ન ક્રેપ અને કદાચ એને કાને પદ્યાંગતી હોત તો એ મોંદી પણ ઉદ્દત. સવીત્તમ શિધ્યા ઘણી

ત્રોસરી ક્યાંથી ખરીદશો ?

"ભનતી ઝડપે, સારા માલ, કિશ્યત ભાવે માકલાવશું" એમ અમેજ કડીએ, તેના કરતાં અમારા ગ્રાહકાના સંખ્યાબંધ પ્રમાણુપત્રામાંના શાંડાંક આપીએ છીએ, તે વાંઘશા એટલે આપને ખાત્રો થશે કે "ગ્રાહકાને સંતાષ આપવા" એ અમારા મુદ્રાલેખ અતિશયાકિત ભયો નથી:—

ફાેન: ૨૪૮૪૫.

2 Arnold Street, on DBSERVATORY. CAPE TOWN

711.30/8/57.

Total nix

ગાંધીવડુ, કેઠાર, ઘર-ગથ્શુ દવાએ[,], હવન-પુજાની સામગ્રીએા. મુંબઇ સમાચારના પંચાંગ કીમત શી. ૩-૯. **બારે** કેકડી કરી નાખે છે.

શ્રી. સૌરેન્દ્રકમાર ખાન, ભંગાળના એકતા આ લેખક તખે છે:

''ભધા દાખલાઓમાં જેવામાં આવે છે કે દરેક પેમ ભરના અવસાન પછી તેના શિષ્ધા જેઓ સદ્દભાવી અને સદ્વચરિત્યનાં દ્વાય છે તેમ્મો અંદરા અંદર એકખીજાં સાથે મેળ કરી શકતા નથી અને જીદા જીદા શિષ્ઠ જાય છે અને ગુરના ઉપદેશાના પાતપાતાના અર્થી અને સમજણ આપવા લાગે છે, અને પાછળથી તેમાંથી જીદા જીદા પંચા કે દર્શના ઉભા ચાય છે."

મને લાગે છે આ વિચારમાં સત્ય છે. તેથી ગાંધીજી કે ગાંધીવાદના બધા વ્યવમાયાઓને મારી હાર્દીક વિનંતી છે l આપણે દરેક એમ કહેવા લાગીએ કે, ''અહીંસા કે સામ્યવાદ કે લોક શાહી કે બમે તે પ્રક્ષ પર માર્ક આ દર્ષિબીંદ છે" અને એમ ન કહીએ ઢે, ''ગાંધીજી આ ઇચ્છતા હતા,'' કે ''આ ગાંધીવાદ છે.''

જો ગાંધીવાદ જેવી કાંઇ ચીજ હતી તા તે માંધીજીની સાથે મરી પરવારી. કારમ કે માંધીજી એકલાજ તે પરિ-પુર્ણ અંગે ધરાવતા હતા. બીજો કાષ્ઠ ગાંધીજીના પૂરા નહીં પણ થાડા વિચારા ધરાવતા હાય અથવા બધાય ગાંધીજીના ધરાવે અને સાથે પાતાનાયે ક્રાઇક ક્રાય. પચ્ચુ ક્રાઇ ગાંધીજીના જ પુરાઅને એથી વધારે કેઓ છા વીચારા ધરાવી શકે નહીં, તેથી કાંઇ સાથી. બલે નિક્ટના હાય, તે એમ ન કહે કેન્દ્રં માંધીજીતા કે માંધીયાદના અન યાયી કે ભાષ્યકર્તા છું. હું મારા પાતા ના પણ એમાં સમાવેશ કરંજ છું, એમ કહેવાની બાગ્યેજ જરૂર રહે છે.

આ**યી**, જે લાેકોને દુનિયા ગાંધીજી ના અનુષાયાઓ સમજે છે, તે બધા અપાપણે એકમત થઇને જો સાંધીવાદ જેવી કાે ચીજ માંધીજીના અવસાન પછી રહી હાેય તાે તેનું વિસર્જન કરીએ. આપણી કોઇ પ્રવૃત્તિ કે કામા ગાંધીવાદનું વિસર્જન કરીએ.

વાર તેમના ગુરૂની અન્તજાતાં ઘણી સાથે ગાંધીજીનું નામ ન જોડીએ 🕽 તેમાં તેમના નામના ઉપયોગ ન કરીએ.

આના અર્થ એમ નહિં 🕽 ગાંધીજી ના જીવને અને લખણાનું ખારીકીથી अध्ययन ज न अर्व है, तेमना विचारे। જ ટાંકવા નહીં. તેમના ઉદાર જીવન અને વિશાળ સાહિત્યના અભ્યાસ સદા જરૂરી ર**હે**શે અને વાચકને તેથી **હ**ંમેશાં લાભ જ થશે: અને જ્યારે અમક વીચાર. કલ્પના કે ઉપદેશ કોઇને પસંદ પડી જાય અને તે પાતે તે ખીજાને માટે મદદગાર (માનતા હોય કે પાનાના વીચાર પાતે રજુ કરે એ કરતાં વધારે સારી રીતે ગાંધીજીએ **રજી કરેલે**! દેખાય તાે સ્વાભાવિક જ તે ગાંધીજીને ટાંકરાે. પરંતુ આવાં અવતરણા કાયદાની કોટી માં જેમ સામાંવાળાને વિરુદ્ધ દલીલ કરતા અટકાવવા કે ન્યાયાધીશને રવતંત્ર વિચાર કરતાે અટકાવવા થાય છે એમ વીરાધીનું માં બંધ કરવા માટે ટાંકવા માં નહીં આવે. ગાંધી છતે જ પાતાના અંતિમ પ્રમાણપુરૂષ માનીએ પણ **અ**ાપણાં કામા અને વીચારાતું સમર્થન કરવા તેમાંથી આડકતરા માર્ગો કાઢવા કરતાં ગાંધીજીને મહાન નેતાઓમાંના અને સદ્યુરઓમાંના એક તરીકે માની ने अपने जयां तेमना विधारी मान्य न યતા હાય ત્યાં જીદા પડવાની સ્વત'ત્રતા રાખીએ તાે કદાચ આપણે ગાંધીજનું અષ્યયન અને અનુસરણ વધારે સારી રીતે કરીશું. સુદ્દ, મહાવીર, ઇશુ, મહમદ કે બીજા સાંપ્રદાયીક ધર્મના સંસ્થાપકોને તે તે પંચના અનુયાયી સ્પોએ ધર્મના વાડામાં ભાંધી ન દીધા હોત તા દુનિયાભરના તમામ ધર્મ બુદ્ધિ વાળા માધ્યુસાએ તેમના વધારે અહર પુર્વંક અને ઍક્તિબાવધી અલ્યાસ કર્યો હોત. શ્રી. જે. કૃષ્ણમૂર્તિઓ કેટલાંક વરસા પહેલાં જેમ ઓડેર ઓફ સ્ટાર'નું વિસર્જન કરી નાખ્યું હતું અને ગાંધીજીએ ગાંધી સેવા સંઘ विभेरी नाण्या हता, तेम आपशे

સાચી વાર્તા

મહમદ મૂસા

લેખકઃ ગણેશ વસુદેવ માવળ'કર

ગતાંકથી ચાલ

(२)

ગુના કબ્રહ્મ કરી દયા માગવી એ સત્યના માર્ગ હતા, એટલુંજ નહિ, પણ વ્યવહાર રસ્તાે પણ એજ હતાે. તમામ હાઈકત કણલ કરી જો કાઇ ક્ષમા માગે તે। એ ક્ષમા આપવાની **અ**ાપણે ના પાડી શકતા ન**યી**, એ તેા નિત્યના અનુભવ છે. જાદું ખાલી ખચાવ કરીએ તાે ઉલટા ગુરસાે વધે છે અને ગુના માટે ન્યાયથી પણ વધુ કડક સજા થાય છે, એ દરેકનાે ઋતુ ભવ **છે.** અને વકીલાતના પછા **મા**રા એજ અનભવ હતા. પણ મહમદની अर्थ से रीते घडतां भने केंड प्रधार ના સંકાચ તેમજ બય પછા રહેતા: એના કાયદાના સલાહકારાએ એને અ**ાપેલી સલાહયી મારી તદ્દન** ઉલડી હતી, પણ મારી સલાહના પાયામાં રહેલી મારી દલીલ મજબુત હતી. કાયદાની રાહે જે ચવાનું હતુ તે ચઇ બધું, હવે સરકારના દિલતે જો સરકાર એ સંસ્થાને માનવી દિલ હેાય તેા] દર્દ બરી અપીલ કરવી એ જ એક રસ્તા હતા. ખારું ભાલીએ તા કાંસી કાયમ રહેવાની એ વિશે મને શંકા ન હતી. માસું બાલીએ તા ફાંસીની સળ ઘટવા ના કંઇક સંભવ હતા. મને સંદાય થતા ગ્રે એટલા માટે કે સત્યને અનુ सरवानी भारी नैतिक अने व्यावादिरिक સલાહ મહમદના ગળે ઉતરી હતી, છતાં પણ એવા સંભવ હતા કે ફાંસી તા માંચડે જતાં_જતાં પણ મહમદને વીચાર 🛰ાવે કે 'મારી કબુલાતથી **ધાંસીના લાકડે હું** લટકવાનાે છું, અને ક્છુલાત અપાવનાર દાદા હતા.' એવા વીચાર સરખાે પણ એના મનમાં આવે એ મારા દિલને કુબાવનારૂં થઇ પડે; પરંતુ એ જાતના વીચારના ધર્મસંક્ટ માંથી મને ઇશ્વરે ખચાવી લીધા. દયા ની અવરછ કરવાની મુદતના છેક છેલા દીવસે એના મુંળઇના સાેક્ષસિટરનાં સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ પર પત્ર આવ્યા તેની સાથે દયાની અરજીના મુસદી હતે। તેમાં સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને લખ્યું હતું: 'આપ જાતે જઇ મહમદને આ અરજી ની મતલભ સમજાવા. ગુનાની ક્રુણલાત કરીને દયાની માગણી કરી છે.' મહ-મદને આ વાત કરતાં એણે તે৷ મને ક્યું કે 'મારા તા હવે વડાલા ઉપર વિશ્વાસ નથી. એમની સલાહથી હ જીકું બાલ્યા, અને પરિણામ માતની સન્નમાં આવ્યું. હવે મેરતના દરવાજે હું એમનું કાંઇપણ સાંભળવા માત્રતા નથી. ઇધ્વરને યાદ કરી હું સત્યને જ વળગી રહીશ. અને તમે જે સાચી સલાહ આપી છે તે મુજળજ મારે મારી અરજી કરવાની છે.'

ચ્યા **અર**જી કર્યાપ**છી** એના નિકાલ આવતાં આશરે સવા મહિના થયા. દરમૌયાન રાજ સાંજના આશરે એક કલાક હું મહમદ પાસે જતા. અનેક પ્રક્રારની વાતાે થતી. એના મરણ ખાદ એની મિલકતની અને શબની વ્યવસ્થા કરવાની સૂચનાઓ એણે મને આપી. ''માથસના દેહ નશ્વર છે. પથ્ય મહામદ, તું એક પ્રકારે ભાગ્ય શાળી છે. માતના વખત તેમજ દીવસ તું અગાઉથી જાણવાના, તેથી આખર ની ઘડી સુધી ઇશ્વરમરણ કરી પાતા ને શહ કરી ઇશ્વરના દરભારમાં જવા नी तप्रधारी करवाने। तने वर्भत भवे છે. અમારા જેવાની રિયતિ તો બહ કફ્રાેડી છે. સ્ટેશને ગયા, પણ મુસાદ્વી lcલી લાંબી એના ખ્યાલ નાંહ: સાથે ખિસ્તરા કે પાણીના લાટા પણ નહિ: અચાનક ગાડી આવી ઉભી અને હક્સ

ત્રોસરી મળવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

JHAVER HIRA & CO.,

Phone: 24932

118 Victoria Street. DURBAN.

ગાંધીવદુ, કઠાળ, હવન, પુંજાની **સા**મગ્રી અને લગ્ન અંગેની દરેક ने प्रती वस्त्र भे। भणशे.

શ્રાહકોના સતાય એજ અમારા સુદા ક્ષેખ છે. એકજ વખત મંત્રાવી ખાત્રી કરા, માલ સારા અને ચાખ્ખા જતા દેખરેખ નાચે માકલવામાં આવે છે. કંટ્રા ઓર્ડરા સી. ઓ. ડી. થી માેકલવામાં આવશે.

થયા કે 'મેસી અઓ.' વગર તઇયારી એ ખેસવું પડે, સગાંવહાલાંની પુછપરછ કરવાના કે વિદાય લેવાને વખત નહિ, અને ગાડી ઉપડે! પણ તને તો આ બધી વસ્તુઓ માટે પુરતા સમય મળે છે."

આવા પ્રકારની દશીલથી એને કાંઇક સંતાપ થતા, પણ મને તા ખુબ અકળા મણા થતી. મને એમ થતું કે આ તા બહું 'પરાપદ્ધરા પાંડિત્યમ" છે. મતે એવી સજ થઇ દ્વાય તા હું બધું ચિત્તની શાંતી જાળવી શકુ ખરા? ઇશ્વરની પ્રાર્થના કરી શકું એટલી સમતા મારા મનમાં રહી શકે ખરી? અંતરના અવાજના પાડતા હતા. તા પછી મને એમ થતું કે જે હું પાતે क्षरी शक्ते। नथी ते जालतने। महभदने ઉપદેશ કરવાના મને શા હક્ક છે? હું જે ઉપદેશ કરૂં તેથા બલે મહમદ થાડા રાજી થાય કે એને થાડી શાંતી મળે, પણ મારા એ માટા દંભ નથી શુ મારા કૃત્યની સત્યની દ્રષ્ટિએ કેવી ક્રીમત ગણાય? એ પ્રકારના વીચાર મને મારી ઓરડીમાં આવ્યા લાદ **આવતા.** અને એક દિવસે તેા હું એટલાે બધા અકળાઇ ગયા કે મેં નિશ્ચય કર્યો કે મહામદ પાસે જઇ દાંબિક ઉપદેશ કરવાે એ કરતાં હું એની પાસે ન અઉ એજ બહેતર છે; અને બીજે દિવસે હું મહમદને ત્યાં ન ગયા. મારા ન જવાથી એ ખુબ અકળાયા. અને 'એના તરકથી સંદેશા આવવા મંડ્યા: [']'દાદા ક્રેમ આવતા નથી ? શુ એમની તબિયત નરમ છે? શુ મારા ઉપર ગુરસે થયા છે? મારા કાંઇ વાંક છ ! એમને કહેલ્લે કે આ મહમદને જરૂર થાડા વખત તા મળા જ.' મારા અંતરની મડમથલ 🕹 સંદેશાના લાવનારને શું કહું અને ઐ સમજે પણ શું! બે દિવસ હું ન ગયા. પણ મહમદના હૃદયની વ્યથા જોઇને મને બીજી રીતની અકળામણ થઇ: 'હું કેવાે નિર્દય થાઉ છું? મારા વર્ત^૧નના દંભની શંકાના કાર**છે** હું એને મળવા નથી જતાએ શાબરા ખર છે? મારે શંકરલે? જલં કે ન જવં?' મારી મનાજ્યથા વધી પડી. કિંકર્મ કિમકર્મતિ કવચાપ્યત્ર: માહિતા: (શું કરલું અને શું ન કરલું એના બલંબલા પણ નિર્ણય નથી કરી શકતા.) એ ભગવાનનુ વચન કેટલું સાચુ છે એતાે અતુભવ થયાે.

14

ખેત્રણ દિવસ મારી ગડમથલ અને એ ગયા, અને જે પૈપ્રા પ્રત્યેકનો ગાંદો ગેરહાજરી દરમીયાન મહમદ તરાદ્યી પરિચય મને થયા તેઓના ઉપરથી તો સંદેશ ચાલુજ રહ્યા. આખરે મને મને લાગ્યું કે કહેવાતા ભણેલા માણુસો ઉદેલ જડ્યા એ ઉકેલ બિલકુલ કરતાં કહેવાતા અબણુ માણુસો જીવન (absolutely) બરાબર છે એમ કહે મરણુનું તત્ત્વનાન પ્રમાણુમાં ઘણા ડુંક વાના મારા દાવા નથી, પણ એથી સમયમાં સમજે છે, એટલું જ નહિ, મારા મનને હુ સંતાપિત કરી શક્યા. આ અપાલી બનાવે છે. કદાચ પાતા શે' તક્કી હ્યું કે મારી પાતાની ના મરભુનું તીવતાયી બાન ઘએલ અશાંકતાનો એકરાર મહામદ પાસે કરવા. હોવાથી એઓની દરિ આપ્પાસ્મક એને સાદ જણાવી દેશું કે 'જે ઉપદેશ બન્યે એઓ એક પ્રકારની રિસ્તપ્રતાના

हे तत्त्रज्ञान हुं हुई छुं ते, की है तहन સત્યજ છે, છતાં પણ હું પાતે અન-ચરણમાં મુક્રી શકતા નથી એવું મને લાગે છે: અને તેથી તારી પાસે આવી हिलसुरीनी डाढीडभरी वाते। करवाना મને હાલ નથી, એટલું જ નહિ, પણ એવી વાતા હું કરૂં એ પણ માગ્ય નથી; અને તેથી જ હું આવતા ન હતા. આજે નિર્ણય કર્યો કે મારી અશક્તિ તને સાફ સાફ શબ્દાેમાં જણાવી દઉ કે તારા મનમાં મારા વિશે કાઇપણ લામ ન રહે: અને પછી હું એ ફિલન સૂરીની વાતા તારી સાથે કરૂં.' મહમદ ની આંખમાં ઝળઝળિયાં આવ્યાં. ઐછો ક્શું: 'દાદાસાહેબ! તમે બલે તમારાં પાતાના માટે એમ માના, પણ મને તા ખાતરી છે કે તમારા પર પ્રસંગ હોય તે તમે જેમ કહે! છે! તેમ જ વર્તવાના. મારા માટે તમારા વિશેની એટલી શ્રદ્ધા પૂરતી છે; માટે તમે એવા કાઇ પણ વિચારન રાખતા, राज भावाज. तमे आवा छ। त्यारे મારૂં ચિત્ત શાંત અને પ્રસત્ર રહે છે' ત્યારપછી હું નિયમિત જતાે. અમારા केक्षर भी केनेसेइ क्यारे क्यारे भने મહમદ તરફ જતાે જીએ ત્યારે મારી તરફ હસીને કહે: "Mr. Mavalanker on his mercy mission"

મહ્રમદની સેવામાં વખત કાઢતાં એના દાદાની એની સાથેની મુલાકાતા, ગૈની સગીર છે કરી માટેનાં એના મરણ ખાદની વ્યવસ્થાનાં લખોણ, એના શભનું દક્ષ્ત ભરૂચ પાસેના એના ગામમાં જ કરાવવાની વ્યવસ્થા, ફાંસી 'દીધા પછી જેનું શળ નીચે ઉતારવામાં ક્રાની મદદ લેવી, ક્રાના હાથે ઉતરાવવ धत्याहि अने क भायते। विशे वाता हरी: દુનીમાની ઘણી વાતો કરી; નરદેહનું સાફલ્ય શામાં છે, મરણ એટલે શં. મરાશ ખાદની રિયતિ, ફિલસુપીની અને સામાન્ય વાતા કરી અને જેમ જેમ ફાંસી દેવાના દિવસ પાસે આવતા ગયા તેમ તેમ મહમદ આ ધાની દુનીયાના ત્યાગ કરવા વધુ ને વધુ તા⊍યાર થતાે ગયા. ઐતી અનાસક્તિ ખુબ વધી, અને ગીતાજીના તત્ત્વજ્ઞાનના જાણો એણે સક્ષાત્કાર કર્યો હાય એવી દેહ વિશ્વૈતી એની અનાસ્યા સંપુર્ણ થઇ હતી એ હું જોઇ શક્યો. મને એના પ્રત્યે માયાની સાથે એક પ્રકારના આદર પણ ઉત્પન્ન થયો. જે પાંચ જુણા મારા જેલવાસ દરમીયાન કાંસી એ ગયા, અને જે પૈકી પ્રત્યેકના ગાઢા પરિચય મને થયા તેઓના ઉપરથી મને લાગ્યું કે કહેવાતા ભણેલા માણસા કરતાં કહેવાતા અબહા માણસા જીવન મરણનું તત્ત્વનાન પ્રમાણમાં ઘણા ડુંક સમયમાં સમજે છે, એટલું જ નહિ, પણુ અમલી બનાવે છે. કદાચ પાેતા ના મરણનું તીવતાથી બાન યએલ હાેવાર્થા એઓના દરિ આપ્યારિમક

કેળવતા હશે. મહેમદ એક વાત મને લગભગ રાજ કહેતા: 'દાદા સાહેળ, મને દ્રાંસી દેવાયા ખાદ મારી રહેને (આત્મા) માટે તમે ખધા પ્રાર્થના કરજાે!' હું એને ''ઢા'' પાડતા. અને એ પ્રમાણે એની દ્રાંસીને દિવસે જેતમાં અમે બધા રાજદારી કેદીઓએ એક ડેક અપવાસ કરી, સમુહ પ્રાર્થના પણ કરી હતી.

દયાની અરજી કર્યા બાદ મહમદ तेमल हुं राज आशा निराशा वस्ये ઝાકાં ખાતા હતા. સરકારના ત**ં**ત્રમાં માનવી ભાવનાઓના વિચાર થશે એવી મને શ્રદ્ધાન હતી, છતાં રૂપિયે ચાર ઓનાં મને આશા **દ**તી કે કેસના તમામ કાગળ જાનાર કેાકપણ લાલ સેક્રેટરીયેટમાં મળી આવે અને કાંસીની સન્ન ઘટાડી, એના બદલે કેદની સન્ન કરવામાં આવે. પરંતુએમ ન ખન્યું! દયાની અરજી રદ થઇ!! એ હંકીકત ની જાણ સત્તાવાળાઓએ મહમદને કરી ત્યારથી મહમદે ખારાક લેવાનું બંધ કર્યું; ફક્ત ચાઢ દૂધ એવું થેાડું એ લેતા. રાટલી શાક એણે બંધ કર્યાં. **એ** દીવસના એના આવા ઉપવાસ પછી એના પહેરેગીરાએ મને વાત કરી: 'દાદા સાહેબ' કાંસીના ક્રેટીઓ ઉપર પહેરા કરી એ કેદાઓને અમારા સંગીન વાળા બંદુકવાળા પદ્દેરામાં કાંસીને માંચડે લઇ જનારા વ્યતે એમને લટકતા જોનારા અમે છીએ, છતાં પણ કાંસ<u>ી</u> કિંદી પ્રત્યે અમાને બદ્દ જ લાગણી થાય છે. આવાં દશ્ય જોઇને અમારાં મન રીઢાં થયાં નથી. હવે થાડા દિવસ ભાદ મહમદ મરવાના છે છતાં પણ એ ખાય નહિ તેથી અમને બહુ દુઃખ થાય છે. એના ઉપવાસ છેાડાવા તા ·અમને શાંતી મળશે,' સાસ્વિક **ઉ**પ વાસમાં કેટલી શક્તિ છે અના, આ નાના કિરસા પુરાવા આપે છે. મને પણ લાગ્યું કે મહમદ ઉપવાસ કરે એ કરતાં એ ખાય તેા વધારે સારૂં એની ઉપવાસની મીમાંસાની મને ખબર ન

મેં મહમદ સાથે એ ળાળત વાત ચીત કરી. મેં પુષ્યું: ''મહમદ, તું બે ત્રષ્યુ દિવસથી બિલકુલ કાંઇ ખાતા નથી એ સાચું'?''

\ 444E . "GI."

હું: ''તું કેમ ખાતા નથી કિ દરેક તે એક દિવસ મરવાતું તે છે જ તું તો હવે મરવાને તાક્યાર થયા છે અને પછી મૃત્યુના ભય આજરી જ આટલા બધા લાગવા માંડયા કે જેથી તને ખાવાતુ પછું ન ગમે કે અમ બપબીત થયે 'મ ચાલી' જે નસીખમાં આવી પડ્યું તેના માટે (તાક્યાર તા રહેવું જ જોક્રમાં તે ?''

મહમદ: 'દાદા સાહેબ, શું તમને એમ લાગે છે કે મૃત્યના ભયને કારણે હું ખાતા નથા? ના, એવું બીલકુલ નથી." હું: ''ત્યારે તે' ખાવાનું ભધ કર્યું એનું શું કારહા?''

મહ્મદ: ''જાઓને! મારે તા હવે મેચાર દિવસમાં ખુદાના દરભારમાં જવાનું નિશ્વત છે. ત્યાં 'જેવા માટે મારૂં શરીર તેમજ મન મારે તદન સાદ્દ રાખવું 'જેઇએ. ખુદાના દરભાર માં કાઇ પણ પ્રકારના મેલ ચાલે નહિ. જો હું ખાવાનું ચાલુ રાખું તા તમને એમ ભય નથી રહેતા કે ફાંસી દેવાય ત્યારે મને ગુંગળામણુના કારણે જોડો પેશાભ થાય અને એ રીતે મારા દેઢ અપવિત્ર થાય? અને અપવિત્ર રહી હું પાક ખુદાના દરભારમાં પર્યોગું એ તમને ઠીક લાગે છે?''

એની માન્યતા ખરી હાય કે ખાટી હાય, પણ એની દલીલ સચાટ હતી. મન શહ અને શાંત રાખવાને માટે ખારાક પણ ઑછા હાય, અને જે હાૈય તે સાત્ત્વિક હાૈય એ વાત પણ ઇન્કાર કરી શકાય તેવી ન હતી, એટલે એને હું એના ઉપવાસમાંથી પરાવત કેમ કરી શકું? એના માર્ગ साथा होता, छतां पशु दूनिय हारीनी દર્ષ્ટિએ એની ખરી રિયતિ લેહોને કેમ સમજાવી શકાય? એઓ તાે એમ માનવાના હતા કે માતના ડરથી ખાતા નથી અને વળા પાકે ઉપરથી ડાળ કરે છે! તેથી મેં એને કહ્યું: મહમદ. તારી વાત સાચી છે, પરંતુ આ પહેરે गीरे। तेमक भीकाओना गण बतारवी કઠણ છે. તારે માટે એ લેહોને લામણી છે તેમાં ખામી આવે એવું હું જરા પણ કચ્છતા નથી, તેથી મારા આગ્રહ એટલાજ છે કે હું તને એક પાંઉના હુકડા આધું તે દુધ કારી કે ચા**ઠ** સાથે લેજે. પછી હું એ લેકોને ક્રદીશ કે ઉપવાસ કરવામાં તારા શા મુદ્દો છે. તેં ખારાક લીધા પછી એ લાકા -તારી વાત સમજી શકરો, નહિ તે ઐમના મનમાં શંકા રહેશે 🖫 મેહતના ડરથી મહગદ ખાતા નથી.'

મહમદે એ પ્રમાણે શેહું ખાદું અને કારી લીધી. સૌ ખુશ ખુશ થઇ ગયા બાદ મેં એ બધાને મહમદનું દર્શિબીંદુ સમગ્નવ્યું. અને મહમદ વિશે તો એ લોકોના આદર વધ્યા

કાંસીની આગલી સાંજે હું મહમદને મળી આવ્યા. એ અમારી છેલ્લી મુલાકાત એનાં રમરણ હં'મેશના માટે રહેવાનાં. મહમદના દાદા પણ આવ્યા હતા. સાંજ પતા હું મારા યાર્ક તરફ લ્લા તીકવ્યા ત્યાં હું મારા યાર્ક તરફ લ્લા તીકવ્યા ત્યારે મહસદે પુછશું 'કાંલે સવારે મળી શકશા?' બહુ જ કપ્યા મેં એને ના કહી 'કાર્ય તો બહારના અમલદારા પણ આવ્યા ત્યાં તે તો પહારના અમલદારા પણ આવ્યા તાળાઓ કરાંડી રિયતિનાં મુકારો. ઉપરાંત તને તેમજ મને પણ આખરી વિદાય લેતાં ળહુ જ આકર્ફ લાગશે. આ જ આપણો છેલ્લો બેટા!' એમ

माह हरे। भारा उद्धने भाटे लंहशी કરશા ? '

તે રાત્રે મને ઉંઘન આવી. જેલ ના કલાકાના ઢકારા પૂરેપરા સાંબળ્યા. મહસદને સવારે આઢ વાગ્યે કાંસી દેવાની હતી, અને એ દેવાયા ખાદ આ**રારે પાે**શા કલાક ત્યાં જઇ મારે ચ્મેના શખની વ્યવસ્થા કરવાની હતી. મદમદ તા આખી રાત જાગતા હતા અને આપેલ તસખી ફેરવતા હતા. સનારે ચાર વાગ્યે એણે પહેરેગીરને કહ્યું: 'નાઢવાનું ગરમ પાણી અત્યારે રસાડામાંથી મળી શકરોકે ખુદાપાક પાસે જવાના સમય પાસે આવે છે એટલે દ્ર નાહી લેવા માર્ગું છું.' એણે નાહીને ખંદગી કરી. વખત થયે જેલ ના અમલદારા આવ્યા. દમેશની विधि भूलण मढमहने पुछ्युं : "भुन ના ગુતા કર્યાં બદલ તને માતની સજા મઇ છે; તારે કાંઇ કહેવું છે?"

''ના, મને તા ન્યાય જ થયા છે. હું મારી સ્ત્રીની મારી મારાં/છું. સૌને કહેરા કે મારાયા જે કાંઇ સુત્ર થઇ હાય તેને માટે એઓ મને માಳી બસે. દાદાસા**દ્રે**ભતે ક**દ્રે**જો કે દું તમને ભૂલ **વા**તા નિધી અને તમે મને બૂલશા નહીં. મારા **છે**લ્લા સલામ સ્વીકારશા." એમ કહી એ કાંસીના માંચડાને રસ્તે ચાલતા થયેા.

માંચડે ચડ્યા, પાટિયા પર ઉનાે **રહ્યો. ભંને હાથ કે**ડ પાછળ લઇ ત્યાં ઢાયકડી નાખવામાં આવી. બંને પંત્ર દારડાયા બાંધવામાં આવ્યા. માં પર કાળી થેલી નાખવામાં આવી અને એના ઉપર અળામાં કાંસા મકવામાં **આવ્યા. મહમદ ઇશ્વરનું ચીંતન કરતા** શાંત અને સુંગા ઉના હતા. ફાંસી દેનારાએ લીવર (દાંડા) ફેરવ્યું, ખટ ...પાટિયાં પડ્યાં...મહમદ નીચે પડ્યા –મળે કાંસાે સજ્જડ થઇ લટકયાે**.** 🖣 તી હવનજ્યાત સુત્રાઇ મઇ! એની **≃**યડમતાનું–માંતિનું વર્ષ્યન જેલના ડેાક્ટરે આવીને મને કહ્યું. દુ:ખમાં પણ મતે એક પ્રકારનું સમાધાન થયું કે એ છેવટ સુધી શાંતિચિત્ત રહ્યો. শ ના શખની અંતિમ વિધિ માટે એની મુચના મુજબ બધુંય કરવામાં આવ્યું. ઢાેફિનમાં શયને મુક્ષી નજીકની મસીદ માં બંદગી કરી ટ્રેનમાં ચડાવી ભરૂચ ખાતે માે કલવામાં આવ્યું. એ કાર્યમાં જેલ બહારના અનેક મીત્રાએ કેવળ માનવતાની લામણીને કારણે મદદ કરી. ધર્મતા ગમેતે હેાય, પણ, માનવતા એક જ છે એતા સચાટ પુરાવા આ કિસ્સામાંથી મળ્યા.

સાંજે અમે જેલમાં સામુદાયિક પ્રાર્થના રાખી. મીત્રાના કહેવાથી મહમદની થાડી હકીકત મે' કહી. ઐ સાંભળતાં સાંભળતાં અનેકની આંખેો માં આંસ આવ્યાં અને મોચાર જણ

મેં કહ્યું. મહમદ એટલું જ તા સૌ મતે ખૂળ રડવા લાગ્યા. આખું વાતાવરણ **યહાર**થી શાંત. પણ મનમાં ક્ષ્મધ અને હદયરપર્શી માનવતાભર્યું થયું. જાતિબેદ, ધર્મ બેદ, બધા ય બુલાયા અને માનવી એક્ય થાડા વખત સધી ના માટે અમે સૌએ અનુભવ્યું. આજે પણ મને લાગે છે 🥻 એ રીતે અમારા સૌના જીવનમાં એ ઘડી ધન્ય હતી. મહમદના આત્મા શાંન્તિ ભાગવે એજ પ્રાથ^દના.

> મહમદના દાદો ડાેસા અભરામમિયાં તથા એની દીકરી આયેશા ખીબી અવારતવાર ભરૂચ સ્ટેશને મળે છે. ડાેસા મારા પર બહુજ પ્રેમ રાખે છે. મારા દીકરા લક્ષના (મે, ઇ. સ. ૧૯૪૮) માં ખાસ મારે ત્યાં આવ્યા હતા અને **ો**ાઇના પણ ચાંદલા ન લેવાના મારા નિર્ધાર હોવા છતાં, એક નજીકના આપ્રજન જેવા અભરામ ડાેસાના ચાંદલા વાસ રૂપિયા લીધા વગર મારે છુટકા ન હતા. એકાદ વખત શેર પ્રરામ્પેમના ઘેર જવાનું વચન મેં ડાસાને આપ્યું છે. કાેક વખત એનાે મ્મમલ કરી શપ્રીશ એવી આશા સેવ

> > સમાપ્ત.

શ્રી. ધ્રકાદેવનું અવસાન

શ્રી. ધની પ્રદાદેવના ૫૦ વર્ષની વયે કરૂણ સંજોગામાં વારવીક કાસલ પર મંળાસા અતે એડન વચ્ચે અવ-સાન થયાના શાકજનક ખળર ગયા રાનીવારની રાતે સાઉથ આર્દ્રીકાના હીંદીઓના જાણવામાં આવ્યા. શ્રી ષ્યદાદેવ જેઓ કંઇક સુદતથી નાદુ રસ્ત તળીયત ભાગવતા હતા તેઓ તંદુરસ્તીના કારણે ઇગ્લાંડની મુસાકરી કરી રવા હતા. અહિથી ત્રણેક અઠ-વાડીયાંપર ઉપડયા હતા, સ્વર્ગસ્ય હીંદીઓનું અડવાડીક પત્ર 'લીડર'ના રથા પક અને તંત્રી હતા અને સાઉથ આદ્રીકન ઇન્ડિઅન હુઝહુ અને ઢામ ર્શ્યલ ડીરેક્ટરીના સ્થાપક અને તંત્રી હતા. સાઉથ આદીકાના તેમજ કેટલાક પરદેશના પંત્રાના ખબરપત્રી પણ હતા. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતા **બક્ષે અને તેમના વિધવાને અને ક્ર**ફમ્બી જતાતે યએલી મહાન ખાટમાં ધારજ અને હિંમત બહે.

ચાલ વર્ષના પંચાગ રજ્ડના ચાલુ વર્ષના 'ગ્રજરાતી' પ્રેસના પંચાગ કીંમત શી પં. ૩.

HINDU DHARMA By- M. K. Gandhi

Price 12/6 To be had from:

> INDIAN OPINION. P. Bag, Phoenix, Natal.

Sets Of Indian Art Pictures

By Celebrated Indian Artists Price 8'- including postage. "INDIAN OPINION." P/Bag, Phoenix, Natal.

યુનીયન પ્રોંટી ગ વક્સ

(ખુક સેલર્સ, સ્ટેશનર્સ અને જનરલ ડીહર્સ) દરેક બતના અર્બી, હદું. ગુજરાતી, અ'મેજી, ઢાંદી બાયામાં બધા વિશયના પ્રસ્તકા-ક્રીતાબા-કરાને શરીકા હમેશાં માટા જથ્યામાં આવે છે. યુનાની—ગૈદકીય—સ્વદેશી દવાઓ—અત્તરા હંમેશા ગળશે.

ધી ઈઝી ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી લેટર રાઈટર (પત્ર બ્હેવારનુ પુરતક) હ/૬ " દીચર (ઘર ખેઠા અંગ્રેજી શીખવાનું " છ/૬ " લીટલ માેકેટ ગુજરાતી હું અંગ્રેજી ડીસનરી ૮૦૫ પાના હxx ૬.૬ " પીયુપીલ " ઇચ્લીશ હ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૮૦૪ પાના ૫×૩, ૯/-" માય " " હ " ડીક્ષનરી ૮૧૧ પાના ૫×૪ ૯/-" " ઓન ગુજરાતી હુ અંચેજ " ૧૧૫૨ પાના પ×૪ શી. ૧૦–૧ ધી સ્ડુડેન્ટ લીટલ ગુજરાતી ડુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી " ૩૩૫ હ×પ શી. ₹1-६.

ધી સ્કુડેન્ટ લીટલ કગ્લીશ કુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૪૩૩

પાના હ×પ શી. ૧૦**-૬.** ધી કાનઉન્સ ઇગ્લીશ હુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી છ૭૧ પાના ૧૦×૭ ૨૫/-શાળા પ્યાગી ગુજરાતી શબ્દકોષ ૮૬૩ પાના ૧૦x૭ શી. ૨૫ •. મ્યસલ ગુજરાતી ખાળ પાેથી ૯ પેની નંગ શી ૭-૦ ડઝન. અસલ " દેશા હીસાબ ૯ પેની નેમ શા. ૭-૦ ઢાઇન.

નવ યુગ " ભાળ માંથી શી. ૧-૦, મ**હે**લી 1/4 બીજ 1/4 ત્રીજ શા. ર-૦, ચાથી શા. ર-૩.

વિદ્યાપી: ગુજરાતી મહેલી શી. ૧-૬ બીજી શી. ૧-૯ ત્રીજી શી. ર-૦ ચાેથી શા. ર-૩ પાંચમા શા. ર-૩ છડી શા. ર~૯

એ સીવાય બીનાં અનેક અતના વાંચનના પુસ્તકો—દીવાળી અંકાે, દીવાળી કારે-ધાર્મીક પુસ્તકા લોગેરે સ્ટાકમાં રહે છે ગાટ આપને જોઇલી વસ્તુઓની લીસ્ટ માક્લશા તા હાલના ભાવ લખી જણાવીશુ.

એક વખત પધારી અથવા એારડર આપી ખાત્રી કરેા. વી. પી. (C.O.D.) થી મ'ગાવનારને શી. ૧ વધુ ભરવી પડશે.

છે અઠવાડીક પ ંચાં ગ									
	भीस्ती	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી					
વાર	१६५२	२००८	૧૩૭૧	૧૩૨૧	સુર્યોદય	સુધારત			
	્ ઉલામ	અાવાઢ		શેહે. કદમી	ક. મી.	ક. મી.			
शु¥	૧૧	, વક ૪	17	13	1-86	ય-૧૨			
શની	૧ ર	,, પ	૧૯	98	4-810	Y-93			
રવી	9.3	٠,, ۶	। २०	૧૫	5-5Y	4-28			
સામ	૧૪	,, ს	ર૧	! ૧૬	5-84	५-१ भ			
મ'બળ	૧૫	,, د	२२	ં ૧૭	₹-8¥	4-9 4			
બુધ	9.5	,, €	ર.૩	૧૮	६ ४३	ય-૧૭			
ર્1ા₃	ঀ৩	,, ૧૦	૨૪	. ૧૯	₹- ४ २	4-96			
કી રૂ	٩٧	,, 11	ર્પ	! ລຸດ	६-४१	૫-૧૯			
શંની	૧૯	,, ૧ર	। २६	ર્૧	1-80	૫–૨૦			
ર્વી	२०	∙,, ૧૩	. રહ	२२	4-36	પ–૨૧			
સામ	ર ૧	۱, ۹۲	ર ૮	ર્ટ	4-32	4-22			
મં ગળ	રર	, सु६ ३०	રહ	२४	1-30	ય-૨૩			
સુધ	રક	ા, ૧	30	રપ	9-39	4-58			
ગુરૂ	૨૪	,, ર	٩	3,5	१-3 પ	પ–૨પ			
		-							

ઢાઇફાેઇડ નળ આખ્યાન

સર્વેાદયના સીદ્ધાંત

ગાંધી સાહીત્ય દ્ર. આ. ના ઇતીહાસ છવન પરાેહ 3 \$ મહાદેવ દેશાઇનું છવન ચરીત્ર 9.0 મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી ભા. ર ,, GIL. 3 ,, ભાર. ૪ " 3) ભા, પ બાપુના કારાવાસ કાલાણી હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય (છાપેલી કાપી સાથે) આત્મ કથા (ત્રાંધીજ) માંધીજના સંભાષ્ય આત કથા બાપના ઝાંખી (કાકા કાલેલકર) માંધીછની સાધના દીકહી ડાયરી (ગાંધી) શમ નામ (ગાંધીછ) ખાપુ મારીમા (ગદ્ર ગાંધી) બાપુની પત્રો: (આ લગની બેનાે કપર) બાપુના પ્રસાદી (કો. મરારવાળા) ગાંધીજી અને સાસ્યવાદ નીતી નાશને માર્ગ (ગાંધીછ) આરાજ્યના ચાલી (ગાંધોછ) અનાસકતી ધાગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીના કરેલા અનુવાદ) ખર્માતમાં ગામલે (ગાંધીજ) આશ્રમ લજનાવલી મ'બળ પ્રભાત માંધીજના સમાગમમાં પાયાની કેળવણી (ગાંધીછ) નીત્યમનન (ગાંધીજી સુતા પહેલા લખેતા તે વાક્યાના સંગઢ) ૧ ૧ ભાળ પાેથી ગાંધા છએ લખેલી અમારા ખા (સ્તુરળા ગાંધી) **દ્યાધ્ધના તેર દિવસાે** (વીનાેબાછ) પ્રે**મ પ'થ** ' (વા. ગા. દેશાઈ) માં પ્રાથમિક સાથે પત્રવ્યવના ક ળાપુની સેવામાં અસહકારના વિચાર ગાંધીજી (એક અધ્યયન) हरूत्रणा स्मार्ड अह **બાંધી સ્માવક અં**ક **आधुना-आ ने पत्रा (स्त्तु**रणा पर बभायबा पत्रा) કલકત્તાના ચમત્કાર

સારૂ અને ઉચું સાહીત્ય

મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ) હીંદનો કામી ત્રીકાષ્ટ્ર (કામવાદ વિશે લખેલું)

હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સભાનું બંધારવ

ગંગાંગી (કાવ્યા સંગ્રહ) ઉમાશ'કર જેશી ૭ ૧ ગાતામાધુરી ,, ,, મતુરેશાઇ ૪ ૦ સ્વપ્ન ક્ષ્ટા (સુનશી) (નવલ કથા) ૧૦ ૦ રજક્યુ (સુવાકધાના સમય) ધુમઠેલુ ૭ ૦ અડધે રસ્તે (સુનશી) ૮ ૧ શહીદાના સ'દેશ (આય'લે-ડના શહીદ) ૪ ૦ મળવાનું તેંકાહું આ એાર્ધીસ:

INDIAN OPINION,

P. Bag. Phoenix.

નવલ કથાએા તથા ટુકી વાર્તાએા

નવલ કયાન્યા તથા દુડા	વાલાવા			
એ નવલ કથા (ટાલ્સટાય)		ų	•	
સાંબેલાના સુર	,	ч	•	
શાભના (ર. વ. દેશાઇ)		6	٤	
કપાલ કુ'ડલા (બંધામ ચંદ્ર)		4	1	
નવલીકાંએા (મેઘાણી)		1	•	
રસર્બીંદુ (ર. ન. દેશાઈ)		•	•	
બીડેલાદાર (મે)		<	1	
gલસા ક્યારા (મે)		ď	3	
મળેલાજીવ (પ્ર. પટેલ)			0	
બીરૂસાથી "	1	٩	•	
સારકી ગાથા 😮	•	3	•	
દેવકાસ (શ રકભા છ)	•	ų	•	
ત્રહ્યુવાર્તા,,		₹	3	
શુભદા ,,		3	•	
ચાર અધ્યાય (સ્વીન્દ્રનાથ કાગાર)	1	4	3	
ધરે બાહીરે "			٤	
રાજર્ધી -		3	•	
લાવ હ્ ય	`		ŧ	
માનવી ભવાઇ	જુ:	-		
મેઘ બીંદુ	. ,	3	0	
ભાગ્ય નિમાર્થુ	4	3	3	
ત્રહ્યુ અરધુ બે	1	•	•	
ઉભી વેડ્ડ ્	_ <	2	1	
ઉન્નયન	4	•	0	
કલાના સહચરી	ч		¢	
દેશન ધ્ર્વ	•	i	0	
અથડતા વાયરા	•	•	3	

મળવાનું દેકાષ્ટ્

કાંન્લી

भक्ता आपु

આવતી કાલ

અછુબુદ ધારા

અધ્રશ વાત

કઉ'ચ વધ

INDIAN OPINION,

P. Bag, Phoenix. NATAL.

વાંચવા	લાયક	सुंहर	પુસ્તકા	-				
વિવેઠ અને સાધના (કેદારનાથ)			9.0	•			
ગીતા મ'ચન કી. મશા	વાળા			ی	•			
ગીતા ધ્વની ,, ,,	,			1	3			
કેળવણી વિકાસ	(કા. મશક્ષ	તાળા)		3	۰			
સ્ત્રી પુંમર્યાદા	,, ,,	•		3	•			
સસુળી કાંતી	, ,,,			ч	•			
કેળવણી વડે કાંતી		•		9	1			
પૂર્વ આફ્રીકાની સફર	(કાકા કાલેલ	153)		છ	٠,			
મારી છવન કથા	(নিહ३)		,	94	•			
કલકો અને સં ર કૃતીનું	ભાવી (સા	લ કૃષ્ણન)		2	•			
છવતા તહેવારા				ч	3 1			
મારૂ' હીંદનું દર્શન	(જવાહર	સાલછ)	1	•	۰			
સરદાર વલ્લભાઇ				13	•			
મારી જીવન કથા	रालेन्द्रप्रसाह		٩	•	•			
સુરદારનાં ભાષણા				9.7	•			
એક ધર્મયુદ્ધા (અમા		રાની સડત ઇ	તિહાસ)	•	3			
વિરાજવહું' (શ				٩	3			
ગ્રાજ્ય વિદ્યાપીઠ (શી	ક્ષકા માટે)	•	•	2	\$ 0			
	ાળવાનું ઢેકા	ज.:						
'Indian Spinion', P. Bag, Phoenix, Natal.								

Doctor . . . is there an antiseptic specially sunable for nomen's use?

The modern antiseptic 'Dettol' is first and foremost a destroyer of germs: in the Hospitals of Southern Africa it is the chosen weapon of defence against septic infection. But so gentle is 'Dettol' on human tissues, so pleasant, and safe and clean, that it might almost have been made specially for a woman's personal use. 'Dettol' is non-poisonous, deodorant, agreeable to smell; a clean clear fluid that stains neither linen nor the skin.

THE MODERN ANTISEPTIC D

COSIS LESS

Sixpence for four blades—
that's all you pay for Minora
blades! And because they're
amade from the finest steel,
giving you more shaves,
better shaves. Look for
white and yellow packet

4 BLADES FOR 6d.

PHONE 33-2651 MASTER BROS.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & 1 ELT HATS WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર વ્યવસ

હાલસેલ મરચન્ડસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પાર્ટસ

રેશમાં તેમન સુતરાઉ કાપડ, વુલન રચ્સ. ખ્લાન્કેટસ—ભેળ ભાળકા માટે નત નતના માલ. તેમન કેપડીળન ન્વારનેટ સાડાઓ નાગેર માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે 33 વેસ્ટ સ્ટીટ, જોહાનીસપ્યગ

કાેનઃ ૩૩–૨૬૫૧

Cable & Tel. Add .: "HARGYAR".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

> P.O. BOX 1250. 155|7 Warwick Avenue DIEBAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iton Duke, Buffalo, and Elephant brauds paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907.

NATHOO TABHA.

107 Queen Street,

Phone 24647.

Telegraph "Mani,"

DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

PROPERTY

If you are interested in selling or buying Property in any part of Johannesburg or Transvaal please contact:

K. J. TAVARIA

7 Kort Street, JOHANNESBURG.

Phone: 339859 or 228727.

પ્રાપર્ટી

જાહાનીસખર્ગ અથવા દાંસવાલના ના કાંઇ પણ ભાગમાં પ્રાપર્ટી વેચવી યા ખરીદવી હોય તો મળા:

> કે. જે. તવાડીઆ, ૭ કેાર્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસખર્ગ. કેાન : ૩૩૯૮૫૯ ચને ૨૧૮૭ર૭.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એડફમ ઝુડ, હાઈનીંગફમ ઝુડ, વેાડ'રાખ, દરેસીંગ ચેસ્ડ, સાઈડ બાહ' ઓફોસ ડેસ્ટ, છુક કેસ, ટેબલ, તદન ક્રીફાયત ભાવે ખરીદી શકશા. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશા નહિ.

—બાકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

રું હમારી દેખરેખ નાચે તાર્પવાર થાય છે. તેના રહેાક હમેશા તાર્પ-યાર રહે છે. માત્ર નાકડા ભાવાના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવા અને ત્રેપાર સ્થાગલ વધારા.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.

ધીરૂલાઈ પી. નાયક

વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

છ'દગી, આગ, ચારી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરે ના વીમા અંમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમેટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ અને ઈમીગ્રેશનને લગતી ખાખતામાં અમારી સલાહ લા.

Phone: 33-9433. 29e Commissioner Street,

JOHANNESBURG.

તાજી ઉમદા કરૂટ

ડરખનનું અહુ ૧/૬ રતલ; માેડી કલીનું લસ્ત્ર્યુ શી. ૧ રતલ; ગાેળ ભાસ કોટ ૧૦ ૬ ડઝન; લાંબી અને રક્વેર ખાસકોટા ૧૬/૦ ડઝન; કપુરી તથા સેવલી પાત શી ૬ રતલ; પારેટેજ અલગ……ખનાના, કાચા ખનાના, પાપા, પાઇનાપલ, તાસીસ અને ગેન્ડરીન રાજના ખન્નર ભાવથી મળશે. દેશી લાકબાજીમાં સુરતી સફેદ પાપડી, કાળી પાપડી, તુવેર સીંગ, વેગ્યુ, શેપ્ટાની શીંગ, દુધી અને લીલાં મરચાં મળશે. શી. છ–૬ થી શી. ૧૦નું પારસલ ખનાલી પાર્ટયી માેકલીએ છીએ. સુરયુ, આંખા હળદ તથા લીલી દળદની ગાેસમ માલ થઇ છે.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLES. LE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

Always Better. Better Always. Are Kapitan's Tempting

Sweetmeats.

For nearly half a century we are leading in the manufacture of Quality Sweetmeats and Cakes. TRY US FOR THE LATEST INDIAN RECORDS.

Address:

KAPITANS BALCONY HOTEL,

(KORNER SWEETMEAT HOUSE) Corner Grey and Victoria Streets,

DURBAN.

Phone 23414.

Tel. Add. 'KAPITANS."

Jel. Add: "Charotar"

Jelephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

-CO. LTD.--*ESTABLISHED 1923*

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

-----&--

Direct Importers.

47. Commissioner Street. JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?

Have you provided for your dependants? Prepare for the future

Life Insurance gives peace of mind for the unknown

Insure with 'THE OLD MUTUAL" your friend for Life-The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:-

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG.

Phones:- Business 33-0711 Residence 33-5961

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીલાઈ લાણાલાઈ કાદીધારવાળા

દરેક જાતના માઢાઈએા, ચાપ્પ્યા ધીના તેમજ ગાંધા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમાર્' વખણાએલું' સુરતી ભુસું' સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, લજીઆ, યાતરા વિગેરે દરરાજ તાજ બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે માટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ એાઈર પ્રમાણે હ'ક વખતમાં ખનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680. THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART, 34 President St., Corner Diagonal Street.

JOHANNESBURG.

Bankers: BARCLAYS BANK (D. C. & O.)

Partners: C. C. PATEL L. B. PATEL S. K. PATEL

DO SO & COMPRINT

Branches: P.O. Boy 83, BROKEN HILL P.O. Box 89, LUANSHYA Telegrams and Cables: "CLOTHING" P.O. BOX 93.

NDOLA. N. RHODESIA

WHOLESALE MERCHANTS AND **CLOTHING MANUFACTURERS**

અમા દરેક જાતના કઠાળની દાળા તેમજ તેના આટા જાતી દેખરેંખ નીચે ખનાવીએ છીએ તેમજ એક્ષપાર્ટ કરીએ છીએ. જેવા 🧎 મગદાળ, અકદદાળ છડી. અકદદાળ છડીનાે આટા, તુવેરદાળ ત્યા ચણાદાળ ચાકખા **કાયય્નવીલાલ.** ચછાનાસ્માટા ચાકખા કાંકરી વગરના, વાલસળ, વાલ, મઠ, મસુરદાળ, બાજરી સાદ્ર કરેલ ત્યા છડેલી ચાળાદાળ, રાજગરા, વગેરે

ભાવ ત્યા સેમ્પલા માટ લખા. AFRICAN DALL & FLOUR MILL.

Tel Address: "DALLMILL" P. O. Box 888, MOMBASA. Kenya Colony.

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

> Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios. Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia. Proprietors:

C. L. Patel, D. K. Patel V. B. Patel, II. J Patel

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

Phone 514. P.O. Box 237. Livingstone, lameson Road, NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co., (Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301. Johannesburg, P.O. Box 3480. Capetown, P.O. Box 824.

Wholesale Clothing Manufacturers - MANUFACTURERS OF MENS' TROUSERS,

SPORTS COATS AND SUITS.

Frade Enquires to

P.O. Box 541 - BULAWAYO

P O Box 150 - KITWE, N.R. 7 P.O. Box 7482 — JOHANNESBURG.

P.O Box 541 - CAPE TOWN. P.O. Box 4 - PORT ELIZABETH.

P.O. Box 739 - EAST LONDON.

Convoy Garments Manufactured by:

Maxwell Clothing

Co. Ltd.

P.O. Box. 541, Phone 3786.

BULAWAYO.

Tel. Add. "CONVOY.

Phones: 2 121/3 (Switchboard) 24179 (Manager)

Cables & Tel. Add: "PROSPERITY" (All Branches)

P.O. Box 2197

(Established 1927

Premier Produce

Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Iudian and European Grocerics, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kathircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

> All enquiries for Export and Import to the Head-Office.

Head-Office: "PREMIER HOUSE" 364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG

Phones: 34-3554/5 Fordsburg, Johannesburg,

PENONI

Benońi Coal Site P.O. Box 200, Fordsburg, Phone 54-1013,
82. Crown Road, Rangeview Coal Sites—54-2205 P.O. Box 392, Benoni.

DENTONA SHORTS AND SLACKS tni moygasael Rob

TRADE ENQUIRIES UNION OF S. AFRICA DENTON TRADING CO. , JOHANNESBURG

N. RHODESIA FEIGENBAUM BROS. BULAWAYO

P.O. Box 354

P.O. Box 3561

NAIROBI

BRITISH EAST AFRICA
VAN BRUSSEL & CO. (E.A.) LTD.
Trust Massions

CONGO BELGE H. J. HYMANS ELISABETIIVILLE P D. Box 157

MASHONALAND AND P.E.A.
W. F. NEUMAN
4924 SAUSBURY Phones 2-1219/2 4924 P.O. Pox 1492

BULAWAYO CLOTHING FACTORY LTD.

Phone 2410, Bulannyo, P.O. Box 427. Southern Rhodesie.

Phone 34-4381

Phone 2758

Phone 4010

Phone 313